

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 339-300

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1968. március 29.

bb 1. épül a győri televíziós torony

vid kz/tr-ju ie

1968. március 29.

a jó idő beálltával ismét hozzátették a győr határában épülő televíziós torony betonozásához. a csuszó-zsaluzással készülő torony a következőkben naponta átlagosan 5 méterrel magasodik, míg eléri 78,5 méteres magasságát. erre épül majd a 20 méter magas acélszerkezetű antenna. a győri televíziós torony a nyugati mikrolánc egyik állomása lesz, bécset köti össze a magyar fővárossal. /mti/

--

bb 3. hármas ikerborjak

vid kz/-ju ie

1968. március 29.

hármas ikreknek adott életet a kemenesszentmártoni termelőszövetkezet gyöngyi nevű tehene. a három úszó-borju együttesen 90 kiló, s életrevalóak, egészségesek. /mti/

--

bb 4. drámafesztivál kaposvárott

i pr/gk-ju ie

1968. március 29.

április 22-től 25-ig ,, a mai magyar dráma,, címmel fesztivált rendeznek kaposvárott a dunántúli színházak. a nyitó előadáson a veszprémi petőfi színház játssza el racine phaedráját, majd a győri kislelődy színház mutatja be vészi endre ,, kettévált mennyezet,, című művét. a pécsi nemzeti színház gosztonyi jánosnak ,, a sziget,, című darabjával szerepel, míg záró előadásként a kaposvári csiky gergely színház állítja közönség elé révész gy. istván ,, az első 36 óra ,, című drámáját. /mti/

--

-1-

fr

bb 2. francia cég kopásgátló ötvözetével kísérleteznek körmen-
den

a vid szf/mn-ju 1e

1968. március 29.

a francia uGINE carbONE cég évek óta foglalkozik a mező-
gazdasági munkagépek kopási problémáival. kifejlesztett egy
„agricol-stellugine„ elnevezésű ötvözetet, amely a kopás-
nak és az ütősszerű terhelésnek jól ellenáll. az ötvözet könny-
en kezelhető: iv-, vagy lánghegesztéssel rakják fel a kü-
lönböző munkadarabokra. a felrakás vastagságának nem kell meg-
haladnia a három millimétert, de szükség esetén vastagabb is
lehet, figyelembevéve a munkaeszközök felületének kopását.

a mezőgazdasági gépjavitó tröszt a körmendi felsőfoku
mezőgazdasági technikumot bizta meg a francia cég által aján-
lott ötvözet kipróbálásával. a stellugine-ötvözetből egyelőre
tiz kilót kaptak a körmendiek. ha beválik a kísérlet, a mező-
gazdaságban használatos gépek - ekék, boronák, tárcsák, vető-
gépcsoroszlyák, stb. - élettartama meghosszabbítható.

azt tervezik, hogy ha a kopásgátló kísérlet eredményes
lesz, körmenden tanfolyamokon képezik majd ki a gépjavitó
állomások hegesztő szakembereit az évi sokmillió forint költséget
megtakarító különleges védőeljárás elsajátítására. /mti/
--

bb 5. pesten vendégszerepel a varsói nemzeti színház

1 pr/gk-ju 1e

1968. március 29.

viszonozva a budapesti nemzeti színház tavalyi lengyel-
országi vendégszereplését - budapestre készül a varsói nemzeti
színház. a két társulat vezetői már az időpontokban is megegyez-
tek, s eszerint a lengyel művészek május 11-től 14-ig játszanak a
magyar fővárosban. két darabot hoznak magukkal: mihalej rej
„józssef élete„ című komédiáját három alkalommal, hochhuth „a
helytartó„ című darabját pedig egyszer adják elő. /mti/
--

-2-

bb 6. „városiasodik„ a 600 éves város

a vid szf/tné-ju 1á

1968. március 29.

nagykőrös az idén ünnepli városrá nyilvánításának 600.
évfordulóját. az alföldi nagy település kommunális létesítményei
azonban a város „élemedett„ kora ellenére - falusi színvona-
lon állnak. a 25.000 lakosu város csatornahálózatának hossza
alig több három kilométernél, holott ennek nyolcszorosára vol-
na szükség. megoldásra vár a lakosság ivóvíz ellátása is,
mert a közkutak száma kevés és állapotuk igen rossz. a ta-
nács most elhatározta: kidolgoztatja nagykőrös közművesítési
tervét, hogy a város méltó legyen rangjához. mivel cegléden
már épül a földgáz-elosztó állomás, nagykőrösre is átvezetik
majd az olcsó fűtőanyagot. a többtízmillió forintos beruházás
megvalósításhoz a következő években látnak hozzá. /mti/
--

bb 7. az osztrák, angol és francia irodalomban is szerepel a
balatoni kecskeköröm

a vid fm/tr-ju 1e

1968. március 29.

a keszthelyi balatoni múzeum munkatársai kötetet állí-
tanak össze a balaton multjáról, érdekességeiről. a gyűjtő-
munka közben derült ki, hogy a balatoni kecskekörömnek meglepő-
en gazdag irodalma van, moindák, regék, és tudományos munkák
foglalkoznak a ritka természeti érdekességgel. 1830-ban auszt-
riában jelent meg az első ilyen mű. 1854-ből és 1881-ből londoni
szerzők könyvei utalnak a furcsa alakú és tudományosan még nem
tisztázott eredetű köre.

garay jános regéjét elsősorban a tihanyi gyerekek tet-
ték ismertté. később babits mihály erről a témáról mesedráma-
tervet készített, amelyet 1911-ben a nyugat című folyóirat
meltatott.

a tudományos irodalomban a nagy francia geológus beudant, a
hazai tudósok közül pedig cholnoky jenő foglalkozott a kecske-
köröm eredetével.

a tudósok végül is megfejtették a „titkot„; a pannón
tengerben élt hajdan ez az osztriga-formájú kagyló, amelynek
kövületét a víz koptatta a kecskekörömhöz hasonló formájúra.
/mti/
--

-3-

bb 8. svájci gépet próbáltak ki az inotai alumínium kohóban

a vid szf/fné-ju ie

1968. március 29.

az inotai alumínium kohó tavaly az öntvényhengertől típusu gépek közé tartozó új egységet állított munkába, amely nagymennyiségben gyártja a könnyűfém-szalagot. ehhez a berendezéshez most kiegészítésképpen svájci gépet vásároltak, amely a keskeny alumínium-csíkot kilyuggatja és tenyérszerű, kisebb-nagyobb tárcsákat szab a szalagból. az 50-150 milliméter átmérőjű korongokból a síroki fémműben alumínium tubusokat állítanak elő, amelyekben kozmetikai, egészségügyi és más vegyszeti szereket hoznak forgalomba.

a most üzembe állított essa-típusú svájci gép automatikusan működik és mindössze két ember kell kiszolgálásához. az idén 500 tonnányi tubustárcsát gyártanak velel. az új gép így hozzájárul az időnkénti tubushány megszüntetéséhez. /mti/

bb 9. kapitális pontyok akadtak horogra a győri vizeken

vid kz/fr-ju ie

1968. március 29.

a győriek - a vizek városának horgászai - az idei tavasszal meglepő eredménnyel hódolnak kedvelt sportjuknak. az utóbbi napokban több 8 kilónál nehezebb kapitális ponty akadt horogra. 4,5 és 6-kilós példányok már nem is számítanak ritkaságnak. /mti/

bb 10. zala megye első termelészövetkezeti hűtőháza

vid kz-ju ie

1968. március 29.

kétszáz vagon zöldáru tárolására alkalmas raktár és hűtőházat épít a letenyei kossuth termelészövetkezet. saját gyümölcsösök és kertészetük termékeit tárolják majd benne. ez lesz zala megye első termelészövetkezeti tulajdonban lévő hűtőháza. /mti/

8.45/ju k-900

-4-

932

bb 11. bővül a jászberényi hűtőgépgyár termékeinek külföldi piaca - reprezentatív vendégház az üzletembereknek

a vid szf/tné-ju ie

1968. március 29.

a jászberényi hűtőgépgyár újabb és újabb nyugati országok képviselőivel veszi fel a kapcsolatot, bővíti termékeinek piacát. a régi külföldi vevők mellett a közelmultban az angol feralux cég is jeletkezett: nagyobb mennyiségű autósifont szándékozik vásárolni. nyugatnémet kereskedelmi szakemberek az ötven literes lehel háztartási hűtőszekrény iránt érdeklődnek, s megnyerte tetszésüket a többféle színben készülő autósifon is. nagyobb mennyiségű export várható hollandiába. a transelektro és a hűtőgépgyár szakemberei a holland marja céggel megállapodást írtak alá 200 mélyhűtőpult ez évi szállítására. a vállalat megbizta a kontaktúra és piacutató intézetet is, hogy vizsgálja meg alumínium alapanyagú gyártmányainak, az autósifonok, a sörshordók, a búvárpalacknak, a radiátornak piaci lehetőségeit angliában és skandináv államokban.

a hűtőgépgyár, számítva az egyre elevenebb külföldi kapcsolatokra, 16 személyes vendégházat épített jászberényben, egy-két személyes, központi fűtésű szobákkal, hideg-meleg vizes fürdőszobákkal, modern társalgóval, konyhával, a kül- és bel-földi üzletfelek elhelyezésére. /mti/

bb 12. autórádió a trabant-tulajdonosoknak

a vid szf/tné-ju ie

1968. március 29.

a székesfehérvári finommechanikai vállalat legújabb akciójával a trabant tulajdonosokat kívánja üzletkörébe vonni. kétezer forintért - az eddiginél mintegy 1400 forinttal olcsóbban - szereli be kocsijukba a tr-65-ös gyártmányú autórádióját. az új akció révén meg akarják ismertetni a hazai közönséggel az eddig főként exportra gyártott autórádiót és piacot akarnak szerezni termékeknek belföldön is.

a lényeges árendeményt az üzem ujitó gárdájának szellemes ujitása, egy speciális, csak műanyagkarrosszériás gépkocsikba beépíthető szalagantenna tette lehetővé. /mti/

9.10/ju k-920

-5-

932

bb 13. „ felszárad,, a bakonyi bauxitbányák érckincse - tavaly augusztus óta nem volt vízbetörés

b vid szf/tné-ju 1e

1968. március 29.

a bányamérnökök vizsgálatsorozata megállapította, hogy jelentősen javult a vízbiztonság a bakonyi bauxitbányák vízveszélyességükről ismert üzemeiben.

a legutóbbi vízbetörés tavaly augusztusban volt, azóta egyetlen egyszer sem kellett hátrálni a bányászoknak a víz elől. ezt a víznívó mesterséges süllyesztésnek köszönhetik. az izamajori területen percenként 148 köbméternyi vizet szivattyuznak a felszínre. mindenhol szembetűnő az apadás.

az 1-sel jelzett részen például 1966-hoz képest pontosan 27 métert süllyedt a földalatti vizek szintje, amit azt jelenti, hogy 2.7 atmoszférával csökkent a bauxitrétegre nehezedő vízszlop nyomása. a víznyomás szorítása tehát már felengedett és a kőzetrepedésekbe, üregekbe zárt folyadék feszítőereje nem jár már olyan nagy veszéllyel. egyes helyeken azt is elérték, hogy teljesen felszáradt az érckészlet. ezeken a részeken valószínűleg „ felszínre bukkant,, a bauxit, amely egészen napjainkig, bár nem nagy távolságban, mégis elérhetetlenül víz alatt állt a föld mélyén.

az 12a 1-es lencsében, ahol félmillió tonnára becsülik a készletet, az érckincsnek már több mint 50 százaléka a vízzint fölé került. az alsó-nyirádi 3-as lencséről, mintegy 300 ezer tonnára taksált ércről is letakarodott a víz és a bányászok teljes erővel hozzáláthattak a fejtéshez. az 12a 6-os területen 110 ezer tonna bauxit szabadult fel, de a bányászok a vágattal még nem érték el ezt a részt. a nívósüllyedés következtében szárazzá vált a darvastói 16-os és 18-as lencse. az előbbi 120 ezer tonnás készletét lassan le is fejtik, miközben most készítik elő az utóbbi, 135 ezer tonnás lelőhely fejtését. ezen a részen a percenkénti 40 köbméteres szivattyuzás „ jutalma,, ez a felszabadult ércvagyon. /mti/

9.30/s fe

10202

- 6 -

bb 14. halálos balesetek

se-ju 1e

1968. március 29.

a viii. kulich gyula tér és karácsonyi sándor utca kereszteződésében németh ferenc 24 éves lakatos, budapesti lakos személygépkocsijával elütötte a gyalogosan haladó ápril rezső 70 éves nyugdíjas budapesti lakost, aki olyan súlyosan megsérült, hogy a kórházba szállítás után meghalt. a baleset körülményeinek kivizsgálára megkezdődött.

az egyesült izzó iv. váci ut 77. sz. alatti rádiócsőgyáregységében a generátor javítása közben halálos áramütés érte bebto ferenc 45 éves villanyszerelő budapesti lakost. a baleset körülményeit vizsgálják. /mti/

10.00/ju

de wfo

Hozg

-7-

bb 16. a lottó e heti nyerőszámai

fné-ju

1968. március 29.

a sportfogadási és lottóigazgatóság tájékoztattása szerint a just zsigmond művelődési otthonban megtartott lottósorsoláson a 13. játékhéten a következő nyerőszámokat húzták ki.

6, 11, 27, 69, 85

az április hó 1-én, a sportfogadási és lottóigazgatóság székházában megtartandó nyilvános havi tárgynyeremény sorsoláson a 12. lottó játékhét szelvényei vesznek részt. /mti/

--

bb 15. közlekedési balesetek

k ol/fr-ju ie

1968. március 29.

a xviii. kerület felsőcsatári ut 52. sz. ház előtt lőrincz sándor négyéves gyermek féktávolságon belül szaladt át egy személygépkocsi előtt, amely elütötte. a kisfiút súlyos, életveszélyes sérüléssel szállították a heim pál gyermekkórházba.

a xiii. kerület fáy utca 72. sz. előtt pecze gábor hétéves gyermek szabálytalan helyen és figyelmetlenül ment át az uttesten, s egy tehergépkocsi elütötte. súlyos sérüléssel szállították kórházba.

a xix. kerületi vörös hadsereg utja és árpád utca torkolatánál wiener mária 66 éves háztartásbeli, budapesti lakos körütekintés nélkül ment át az uttesten, és egy tehergépkocsi elütötte. az idős nőt súlyos sérüléssel szállították kórházba.

a xviii. kerület vasut utca 5. sz. ház előtt zölei sándor 41 éves kőműves féktávolságon belül lépett az 51-es jelzésű villamos elé, amely elütötte. súlyos sérüléssel szállították kórházba. /mti/

--

11.13/ju

-8-

Gáboroson

11.13

bb 17. ndk-virágkiállítás budayétényben

t cs/fr-ju ie

1969. március 29.

a kertészeti kutató intézet budayétényi kísérleti telspén pénteken szinpompás virágkiállítás nyílt az erfurti disznóvénymesztő vállalat rendezésében. a kiállítás ünnepi megnyitóján résztvettek az ndk budapesti nagykövetsége kereskedelem-politikai osztályának képviselői is.

zömmel a vállalat által kinemesített, magyarországon még csak ritkán vagy egyáltalán nem található 85 virág - és más disznóvénnyefajta legértékesebb forma - és színváltozatai szerepelnek a bemutatón, amely péntektől hétfőig naponta 9-17 óra között várja az érdeklődő szakembereket és a látogató-közönséget.

hétfőn, április 1-én, 15 órakor paul hahn, a német „zierpflanzent”, vállalat igazgatója filmvetítéssel egybekötött előadást tart a kiállítás területén a modern disznóvénnyetermesztési módszerekről. /mti/

--

12.15/ju

12.15

-9-

bb 18. műszakiak konferenciája a tit-ben

t tf/gk szb ie

1968. március 29.

országos tanácskozást tartottak pénteken a kossuth-klubban a tudományos ismeretterjesztő társulat műszaki szakemberei. a megyékben és a fővárosban működő szakosztályok több mint másfélezres tagságának az elmúlt négy év során végzett munkáját értékelték -, a tit közelgő országos küldöttgyűlésének előkészületeként. az 1964-1967-es években /a legutóbbi küldöttgyűlés óta/ több mint egymillió hallgatója volt annak a 27 000 műszaki témájú előadásnak, amely felölelte a bányászattól a híradástechnikán át a háztartások gépesítéséig a műszaki életnek, ismereteknek ugyyszólván valamennyi területét. /mti/

--

bb 19. időjárásjelentés

-ju ie

1968. március 29.

a meteorológiai intézet jelenti 1968. március 29-én délben:

száraz, meleg idő

az elmúlt 24 óra folyamán európa időjárási helyzetében lényeges változás nem történt. kontinensünk nagy részén tovább tart a leszálló légmozgás és vele a csendes, a reggeli órákban párásság, az évszakhoz képest meleg, száraz idő. a változékony időjárást okozó atlanti-óceáni légtömegek egyelőre a brit-szigeteket és észak-európát érintik.

hazánkban csütörtökön napos, száraz idő volt. a 9-11 órán át tartó napsütés hatására a hőmérséklet 17-21 fokig emelkedett. pénteken hajnalra elég szeszélyes eloszlásban, általában 0-6, de a dunántul déli részein helyenként csak 9 fokig hűlt le a levegő. délelőtt folytatódott a napos, meleg idő, s a hőmérséklet 11 órakor 14-19 fok között váltakozott. budapesten csütörtökön a hőmérséklet napi középértéke 12,4 fok volt, 3,8 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag. ma 12 órakor, budapesten a hőmérséklet 19 fok volt, a tengerszintre átszámított légnyomás 770 milliméter, alig változik. várható időjárás szombat estig: kevés felhő, száraz, az évszakhoz képest meleg idő. reggeli párásság, egy-két helyen köd. várható éjszakai legalacsonyabb hőmérséklet 2-7 fok között, helyenként gyenge talajmenti fagy. legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 20-23 fok között. a duna vizállása 376 centiméter. /mti/

--

13.00/ju

-10-

de 13.28

bb 20. vadász-haditanács

a vid kz/-ju ie

1968. március 29.

hajdu-bihar megyében az elmúlt hónapokban 59 veszett rókat ejtettek el. teheneket, sertéseket, juhokat, baromfiakat kellett kiirtani a róka által terjesztett veszettség miatt. pénteken debrecenben a megye 30 vadásztársaságának képviselői külön tanácskozon beszéltek meg a róka elleni ,, hadművelet,, tervét. elhatározták, hogy a rókatanyák már márciusban elkészített pontos térképe alapján április elején indítják meg a döntő ,, támadást,, a honvédségtől igényelt ködgyertyákkal füstölik ki a ravaszdiakat ,, váraikból,,. /mti/

--

bb 21. családvédelmi kérdésekről tárgyalt a szegedi tanács

a vid kz-ju ie

1968. március 29.

családvédelmi kérdésekről tárgyalt pénteki ülésén a szegedi tanács. a városban, mint az ülésen rámutattak, az utóbbi két évtizedben alaposan megnőtt a 60 éven felüliek aránya, s így ma már az össz lakosság mintegy 17 százaléka hetedik évtizedét éli. soknak közülük nincs se nyugdíja, se hozzátartozója, a város évenként 1,3 millió forint rendszeres segélyt ad nekik, az alkalmi segélyek évi összege pedig eléri a fél millió forintot. eredményesen működnek a városban az öregek napközi otthonai, amelyekben könyvtár, televízió, rádió, társasjátékok, sajtótermékek állnak az öregek rendelkezésére. hasonlóképpen jó kezdeményezésnek bizonyult a nyugdíjasok művelődési házána megszerzése is. az ülésen elhangzott felszólalások rámutattak, hogy ilyen napközi otthon sajnos még mindig csak 4 működik a városban. sürgették a magános öregek otthoni gondozását ellátó hivatásos házi betegápoló szolgálat kiépítését. /mti/

--

12.07/ju

de

-11-

bb 26. / czinege Lajos... 1. folyt./-ju

czinege Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter, a polgári védelem országos parancsnoka beszédében körvonalazta a hátrorszag védelmének fontosságát, ezen belül a polgári védelemnek, mint a honvédelem szervek részének helyét, szerepét és feladatait a korszerű háboruban; hogy ezt a fegyveres erővel együtt kell megszervezni, előkészíteni, továbbá hogy az erre vonatkozó intézkedések megvalósítása az egész nép és társadalom feladata.

mindezeket figyelembe véve ismerteti dr. Sajnovics János ezredes beszéde a soron következő legfontosabb polgári védelmi feladatokat, részletesen szólva a lakosság és az anyagi javak védelméről, a létfenntartási feltételek biztosításáról, meghatározva a felkészítés főbb területeit, korszerű formáit, módszereit és eszközeit. /mti/

..-

bb 27. ülést tartott a kneb - csökkent a panaszok és bejelentések száma

t ol/fr-ju ie

1968. március 29.

az ország erdőterületének több mint 22 százalékán - mintegy 325 000 hektáron - termelőszövetkezetek gazdálkodnak. az elmúlt hónapokban a legérdekesebb nyolc megyében megvizsgálta a népi ellenőrzés a tsz-ek erdőgazdálkodásának helyzetét, fejlődését, a központi népi ellenőrzési bizottság péntek délelőtti ülésén tudomásul vette a vizsgálat megállapításait összefoglaló jelentést, és úgy döntött, hogy azt a mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztérium, valamint a termelőszövetkezet országos a-nácsa rendelkezésére bocsátja, a kidolgozott javaslatokkal együtt.

a központi népi ellenőrzési bizottság megvitatta a nagyvízű folyamszabályozás, az árvízvédelem és a hajózható vizlutak fejlesztése, továbbá a mentosított területen folyó gazdálkodás helyzetét felmérő vizsgálat programját. a vizsgálat vezetésére a bizottság dr. sabbathiel József egyetemi tanárt kérte fel és az előterjesztett vizsgálati programot elfogadta.

ezután a kneb megvitatta és elfogadta a múltévi munka összesített tapasztalatairól készült jelentéseket, közte a bejelentések és panaszok intézéséről szóló előterjesztést.

/folyt. köv./

14.45/ju

x x x
-14-

sl
15. 50 kuc

bb 27. /ülést tartott a kneb... 1. folyt./-szb

az előző évhez képest 1967-ben - hasonlóan a más országos szerveknél kialakult helyzethez - 16 százalékkal csökkent a népi ellenőrzéshez érkezett panaszok és bejelentések száma. a beszámoló jelentés szerint a csökkenésben több pozitív tényező játszott közre. így például az elmúlt évi országgyűlési képviselő és tanács tag választásokat megelőző lakógyűlések, jelölőgyűlések alkalmával módjuk volt az érdekelteknek bejelentéseiket, panaszukat is megtenni. a tanácsok és a különböző állami szervek az eddiginél lényegesen nagyobb gondot fordítanak az ügyintézésre. pozitív jelenségnek tartják azt is, hogy a jelzések nagy része nem közvetlenül a lakosságtól, hanem a tanács tagok útján érkezik a tanácsokhoz.

a népi ellenőrzés apparátusa maga is törekedett az ügyintézés egyszerűsítésére. a statisztikában nem szerepel, de több- ezret tesz ki az olyan ügyek száma, amelyeket a népi ellenőrzési bizottságok rövid úton; jogi, illetve szakmai tanáccsal intéztek el, vagy úgy, hogy az illetékes szerv a neb felhívására nyomban megtette a szükséges intézkedést. sok példa van arra is, hogy az ügyek a községi népi ellenőri csoportok és a helyi tanácsok együttműködése révén helyben intéződnek el, erősítve a tanácsok és a lakosság kapcsolatát.

1967-ben 8 600 bejelentés érkezett a népi ellenőrzési bizottságokhoz és az észrevételek 67 százaléka közérdekű volt. változatlanul magas a névtelen bejelentések száma, ezek a közérdekű észrevételek 21 százalékát teszik ki, bár 1967-ben a névtelen levelek száma is kevesebb volt, mint a megelőző években.

a bejelentések népgazdasági ágazonkénti megoszlása és tartalma jól tükrözi a lakosságot foglalkoztató problémák jellegét. a bennük foglalt általánosítható megállapítások alapján a kneb egyrészt több kérdés jogi rendezésére tett javaslatot az illetékes szerveknek, másrészt több téma széleskörű megvizsgálását határozta el. /mti/

..-

14.57/s

15 -

sl
15. 50 kuc

bb 28. nemzeti vacsorák, hidegkonyhai, cukrászati és terítési bemutató - április 1-5 : a vendéglátóipari tanulók nemzetközi vetélkedője budapesten

kf/kf/-s ie

1968. március 29.

a belkereskedelmi minisztérium idegenforgalmi és vendéglátóipari főosztálya pénteken sajtótájékoztatót tartott a royal szállóban, ahol sívó tiber főosztályvezető a vendéglátóipari tanulók első nemzetközi bemutatójának eseményeit ismertette.

a gasztronómia barátai április 1-5. között megismarkehetnek az angol, az osztrák, a bolgár, a csehszlovák, az ndk-beli, az nszk-beli, a román, a svájci és természetesen a magyar vendéglátás szakember-utánpótlásának legjobbjaival munkájukkal. a kilenc ország gasztronómiai csapata együttesen 17 főt számlál, ezenkívül romániából és csehszlovákiából hatvan fő szakmai turistacsoport jön, ausztriából, csehszlovákiából pedig szakmai megfigyelők érkeznek a nem mindennapos találkozóra.

a fiatalok szakmai vetélkedőjének legnagyobb érdeklődésre számot tartó programja a royal szállóban megrendezendő nemzeti vacsorák. április 1-én bulgária és svájc, 2-án csehszlovákia és az ndk, 3-án románia és az nszk, 4-én pedig angliá, ausztria és magyarországi szakácsai és felszolgálói a nyilvánosság előtt a közönségnek is számot adnak tudásukról.

ugyancsak látványos és izletes, eseménynek számítható az április 3-i kiállítás a gellért szállóban, ahol hidegkonyhai, cukrászati készítményeket és a nemzetek terítési kultúráját mutatják be.

a nemzetközi esemény rendezőbizottsága bejelentette, hogy - előzetes megállapodás alapján - a fiatal vendéglátóipari szakemberek találkozóját rendszeresítik, a legközelebbi rendezvényekre az ndk-beli és a román vendéglátóipar vállalkozott. /mt1/

bb 29. pál gyula festőművész kiállítása kisvárdán

a vid/kz/fr/-s ie

1968. március 29.

a szakszervezetek szabolcs-szatmár megyei tanácsa és a művelődési szervek kezdeményezésére megszervezett „üzemi tárlat”, sorozatban nyitották meg pénteken kisvárdán pál gyula nyíregyházi festőművész kiállítását. az anyagot ezt megelőzően a nyíregyházi konzervgyárban, később pedig más szabolcsi üzemekben, községekben is bemutatták, illetve bemutatták. a kezdeményezést az a felismerés indította el, amely szerint a központi tárlatokat aránylag kevesen látogatják, az üzemekben rendezett kiállításokat viszont munkakezdés előtt vagy után, illetve étkezési szünetekben mindig szívesen tekintik meg a munkások. /mt1/

15.03/-s

- 16 -

bb 30. kihirdették a „szakma kiváló tanulója”, országos verseny eredményét

vid kz/fr-ju ie

1968. március 29.

százhetvenkilenc esztalgályos, mezőgazdasági gépszerelő, járműlakatos, továbbá szobafestő és mázoló ipari tanuló részvételével rendezték meg az elmúlt napokban győrt a „szakma kiváló tanulója”, országos versenyt. egyidejűleg esztalgályos, lakatos, butorasztalos és vasipari szakrajzi versenyt is rendeztek. a díjkiosztó ünnepségre pénteken került sor a győri 400-as ipari szakmunkásképző intézetben. a szakmai versenyek 179 indulója közül 170-en teljesítették azt a normát, melynek alapján megkaphatták a szakmunkás-bizonyítványt. az első helyezettek bizonyítványuk mellé kéthetes külföldi üdülésre jogosító utalványt is kaptak. hasonló jutalomban részesültek a szakrajzi verseny első helyezettjei is. /mt1/

--

bb 32. ünnepi tanácsülés szombathelyen a város felszabadulásának 23. évfordulóján

vid kz/fr-ju ie

1968. március 29.

Ünnepi tanácsülésen emlékeztek meg pénteken szombathelyen a város felszabadulásának 23. évfordulójáról. az ország városai közül utoljára - a fasiszták magyarországról történt kiűzésével szinte egyidejűleg - felszabadult megyeszékhely zászlósiszbe öltözött erre a napra. az ady endre művelődési otthonban megrendezett ünnepi tanácsülésen ott volt németh istván, az mszmp vas megyei bizottságának titkára, vámos józsef, a városi pártbizottság első titkára, a megye és város más vezetői. a tanácsítók egyperces néma felállással adóztak a világ első űrhajósa, jurij gagarin emlékének. ezután kiss lajos, a városi tanács vb. elnökhelyettese mondott beszédet. hangsúlyozta, hogy a 2000 éves város egyetlen korszakában sem fejlődött annyit, mint az újabb 23 évben. itt alakult ki nyugat-magyarország könnyűipari, kulturális, közlekedési, oktatási, idegenforgalmi és egészségügyi központja. fejlődő ipara ma kereken tízszer annyi munkást foglalkoztat, mint a felszabadulás előtt, iskoláiban 12 000 diák tanul. /mt1/

--

15.10/ju

RL
K10

-17-

bb 31. építőipari gépészek 1. országos konferenciája pécsen
a vid kz/fr-ju 1e 1968. március 29.

a pécs-baranyai propagandahónap keretében pénteken pécsen megnyílt az építőipari gépészek 1. országos konferenciája. a tudomány és technika házában 80 szakember tanácskozik két napig az építőipar legidősebb problémáiról. az első napon különösen nagy figyelmet keltett Jablonkai Istvánnak, az építőgépjavitó és gépgyártó vállalat vezérigazgatójának előadása az építkezések befejező munkálatainak „iparosításáról”. a vezérigazgató rámutatott, hogy a befejező munkák - elsősorban is a lakó és kommunális jellegű épületeknél - ma még a teljes kivitelezésre fordított időnek több mint az egyharmadát veszik igénybe. mivel az épületek e munkák során kapják meg végső formájukat, s az esztétikai igények is fejlődnek, jelentőségük a következőkben tovább fokozódik. az építőiparnak éppen ezért elsőrendű feladata, hogy a befejező munkákat megfelelő hazai berendezések, gépcsaládok létrehozásával meggyorsítsa és gazdaságosabbá tegye. nemcsak az új építkezéseknél, de a meglévő épületek tatarozásánál és felújításánál is nagy szükség lesz rájuk.

a konferencia második napján - szombaton - szakmai filmeket vetítenek, majd a résztvevők megtekintik a mecseki misinán épülő 194 méter magas tv-torony csuszószalagzatának gépészeti berendezéseit. a jövőben minden évben megrendezik az építőipari gépészek konferenciáját, 1970-től pedig nemzetközi szintűre bővítik. /mti/

--

bb 33. csehszlovák-magyar növényvédelmi tanácskozás nyiregyn házán

a vid kz/fr-ju 1e 1968. március 29.

az ország legnagyobb növényvédőszer-fogyasztó körzetének központjában - nyiregyn házán - tanácskozásra gyűltek össze pénteken a szabolcs-szatmár megyei növényvédelmi szakemberek és a hazánkba növényvédőszer szállító csehszlovák Juraj Dimitrov kémiai üzem, valamint az agrotársulat vezetői. a csehszlovák szakemberek elmondták, hogy az idén már olyan szerkezet is szállítanak, amelyek 12 napnál hosszabb ideig nyújtanak teljes védeltséget a gyümölcsfáknak, nyolc új gyártmányukat pedig kísérleti jelleggel bocsátják a nyírségi gyümölcsstermelők rendelkezésére. ez volt az első olyan tanácskozás a megyében, amikor külföldi cég közvetlenül tanulmányozta a gyümölcsstermelők igényeit, s ismertette velük saját gyártmányfejlesztési terveit. /mti/

--

15.50/ju

16.15

16.15

-18-

bb 34. az 1968-as fürdőruhák divatbemutatója

t kf/kf-ju 1e 1968. március 29.

a divatáru nagykereskedelmi vállalat pénteken a magyar sajtó házában bemutatóval egybekötött sajtótájékoztatót számolt be nyári felkészüléséről, ismertette az 1968. év fürdőruha és strandcikk divatját.

mintegy 50 ujfajta női és bakfis fürdőruhát, férfi- és fiú uszót, valamint shortot, halásznadrágot és egyéb strandöltözéket sorakoztatott fel a vállalat, amely női és férfi fürdőruhákból a szezonra mintegy kétmilliót ad a kis-kereskedelemlennek.

a nők 35 ujfajta modell közül válogathatnak. a fürdőruhák anyagában csak annyi a változás, hogy megjelent közöttük a heliodoros - fémszál - jersey. a női fürdőruhák 15 százaléka amelyet extraméretű tavaly alig gyártották. /mti/

--

bb 35. új köntösben a munkás, a kossuth, a symphonia és a terv cigaretta

t kf/kf-ju 1e 1968. március 29.

a magyar dohányipar budafoki uti központjában pénteken termékbemutatót tartottak. Balogh Ferenc vezérigazgató tartott tájékoztatót a csomagolás fejlesztési eredményekről.

a magyar dohányipar gyártmányainak csomagolása az utóbbi időben korszerűbb, izlősebb lett, de ez eddig főleg a finom és a közepes minőségű cigarettára vonatkozott. most sor kerül az úgynevezett kommersz, a tömeg fogyasztású cigaretták csomagolásának korszerűsítésére is. ezekből a cigarettákból tavaly mintegy 16.2 milliárd került forgalomba, az idén 22,5 milliárd értékesítésével számol az ipar. az év végéig 9 milliárd kossuthot, 4.2 milliárd munkást, 2.8 milliárd symphoniát és 1.2 milliárd tervet gyártanak. ezek a cigaretták ezen túl izlősebben jobb minőségű papírba csomagolják, az ezzel járó mintegy 10 millió forintos többletköltséget a dohányipar vállalta, az új köntösben forgalomba kerülő cigaretták ára nem változik.

a symphonia már új csomagolásban kapható, a munkást, a tervet és a kossuthot pedig áprilisban-májusban hozzák ki új csomagolásban. /mti/

16.10/ju

16.15

16.15

-19-

bb. 37. a nyomdász és a ruházati szakszervezet központi vezetőségi ülése

t sz/se/il ie

1968. március 29.

pénteken két szakszervezet tartott központi vezetőség i ülést. a nyomda-, a papíripar és a sajtó- dolgozóinak szakszervezetében a központi vezetőség megvitatta a kollektív szerződések megkötésének és alkalmazásának tapasztalatait, majd az ülés résztvevői a nyomda és a papíripar baleseti helyzetének alakulásáról kaptak tájékoztatót. bár az előző évhez mértén valamelyest csökkent az üzemi balesetek száma, egyes vállalatoknál ez még mindig magas. megállapították, hogy a papíriparban a balesetek 35, a nyomdaiparban pedig mintegy 20 százalékát az anyagmozgatás rossz szervezése, korszerűtlensége okozza.

a ruházatiipari dolgozók szakszervezetének központi vezetősége elé terjesztették a vezető szervek feladatait, hatáskörét, munkamódszerét megjelölő határozat-tervezetet. a központi vezetőség a gazdaságirányítás új módszereiből adódó feladatok jobb ellátására négy munkabizottságot hozott létre. az ülés résztvevői több napirendi pont megtárgyalása után meghallgatták Kovács Józsefnek, a május 1. ruhagyár vezérigazgatójának beszámolóját a gyárban bevezetett 44 órás munkahét eddigi tapasztalatairól./mti/

bb. 38. tájékoztató magyar-ndk műszeripari együttműködésről

t sz/se/il ie

1968. március 29.

pénteken a műszeripari egyesülésben az egyesülés, a z irodagépipari vállalat, a kontakta gyár, valamint a metrimpex külkereskedelmi vállalat vezetői tájékoztatták a sajtó képviselőt az ndk-beli secura gyárral a kgst keretében kötött műszaki együttműködési, gyártás szakosítási szerződésről. a magyar vállalatok már korábban elhatározták, hogy külföldi kooperációval fejlesztik az üzleti pénztárgépek gyártását, szóba kerültek a sweda, a hugin, az anker, a national egyes gyártmányai, végül is azonban az ndk-beli secura gyárral folytatott tárgyalások bizonyultak a legcélravezetőbbnek.

a lipcsei vásáron kötött megállapodás alapján az irodagépipari vállalat a kontakta gyárral együttműködve berendezkedik a secura a 20-as típusú üzleti pénztárgép gyártására. a secura gyár a jövő év végén átadja ezt a gyártási profilt és helyette könyvelő automatákat készít. a két magyar üzem évente tízezer pénztárgépet gyárt majd, ellátja a hazai üzleteket, s ezen túlmenően a metrimpex 1973-tól kezdve évente mintegy kétszáz-kétszázhuszmillió forint értékű pénztárgép exportot bonyolíthat majd le. felkészülnek a secura gyár korábbi tőkés és szocialista piacain valamint az ndk-ban várható igények kielégítésére.

a tájékoztatón hangsúlyozták, hogy ez az első ilyen jellegű nagyobbarányú szakosítási együttműködés, amely a kgst keretében a magyar - ndk műszeripari állandó bizottság javaslatára létrejött./mti/

16.35/ju

-20-

bb. ³⁶ 36. ülést tartott a fővárosi balesetelhárítási tanács

t nbj/mn/gy/ie

1968. március 29.

összegezte múlt évi tevékenységét és egyben elemezte a főváros közlekedésének helyzetét a fővárosi közúti balesetelhárítási tanács pénteki ülésén. donkó tiber títkárszámolójában elmondta, hogy budapesten jelenleg 179 587 személy rendelkezik gépjárművezetői igazolvánnyal, közülük 76 000 hivatásos gépkocsivezető. a fővárosban 132 000 gépjármű van nyilvántartásban. a személygépkocsi tulajdonosok száma már meghaladja a motorkecskés tulajdonosokét, ez arra figyelmeztet, hogy még nagyobb gondot kell fordítani a korszerű forgalomirányításra. budapesten a hivatásos gépkocsivezetők zöme évről-évre vizsgázik a kresz-ből, viszont a magángépkocsivezetők folyamatos oktatását még nem sikerült megoldani, s ezen nagyon sürgősen változtatni kell./mti/

bb. 39. napirenden a holnap kukoricája - az intenzív kukoricák termelésének gátlásáról tanácskoztak pápán

a vid-kz/ie/gy/ie

1968. március 29.

a sor- és tőtávolság több mint 100 variánsa állítható be azokon a jugoszláv és román kukoricavetőgépeken, amelyeket pénteken, a pápai állami gazdaságban megrendezett kukoricatermesztési tanácskozáson mutatott be a kereskedelem a veszprém és zala megyei állami gazdaságok szakembereinek. a jugoszláv gép a vetéssel egyidejűleg a gyomirtó vegyszert is kiszórja, a román pedig, amellelt, hogy szemenként, tehát nagyon „takarékosan”, veti a kukoricát, ugynevezett starter nyomelemekkel dúsított műtrágyák adagolására is alkalmas. e korszerű gépek alkalmazása a feltétele annak, hogy a gazdaságok rátérhessenek a jövő kukoricája - az egyszeres és kétszeres keresztezésű intenzív hibriddek - termelésére. a „holnap kukoricája”, ugyanis nagyon igényes. műtrágyaszükséglete háromszorosa a már közismert martonvásári és szegedi fajtáknak. megkivánja az agrotechnikai előírások szigorú betartását, közöttük is elsősorban a megfelelő sor- és tőtávolságot, valamint az indító műtrágyák szakszerű adagolását. a kereskedelem mindkét gépből az igényeknek megfelelően tud szállítani./mti/

17.20/ju

Me
18.20/Kuc

- 21 -

bb. 40. szintetikus alapanyagú férfi ingeket is most a patyolat
t hbj/fné/gy/ie 1968. március 29.

pénteken László György, a patyolat vállalat igazgatója sajtótájékoztatón jelentette be, hogy április 2-től a patyolat vállalatja poliamid /nylon, szilon, stb./ és poliészter /pádua, sirius, terylén, stb./ alapanyagú ruházati cikkek, a többi között férfi ingek mosását, s egyúttal kémiai és optikai fehérítést is végez. a szintetikus alapanyagú ingeket 12 fiókküzet veszi át.

gejelentette továbbá, hogy a patyolat egyszerűsíti a kártérítést. száz forintot aluli károsodás esetén - anélkül, hogy az ügyfél reklamálna - postán átutalják a károsultnak a megfelelő összeget.

a vasalás gyorsítására a patyolat négy francia gőzmángorlót szerzett be, s ezeket a berendezéseket még májusban üzembe helyezik./mti/

..

bb. 41. előregyártott almatárolók
vid-kz/gy/ie 1968. március 29.

gyümölcsstermelésünk legmegoldatlanabb problémájáról, a tárolásról tanácskoztak pénteken nyíregyházán az ország legnagyobb almatermelő körzetének szakemberei. a hagyományos raktárápítási módszereket hosszadalmasnak és drágának ítélték. állást foglaltak amellett, hogy az almatárolókat a jövőben rövid idő alatt összeszerelhető előregyártott elemekből építsék. a követelményeket is ehhez szabták. az „előregyártott almaraktárakat”, ideiglenes - néhány hónapig tartó - tárolásra szánják. a vidék nagyüzemei - együttesen 62 000 holdnyi almáskertjükben - 2 000 vagonnyi termés elhelyezésére elegendő „előregyártott almatárolót”, akarnak építeni 1975-ig./mti/

..

bb. 44. helyszíni közvetítés gagarin bucsuztatásáról
k ol/se/gy/ie 1968. március 29.

jurij gagarin és vlagyimir szergejevics szerjogin bucsuztatásáról a magyar televízió szombat 11 óra 15 perckor helyszíni közvetítésben számol be.

a rádió az esti krónikában ad tudósítást./mti/

..

- 22 -

bb. 42. komszomol delegáció érkezett somogy megyébe
vid-kz/gy/ie 1968. március 29.

a kisz központi bizottságának vendégeként négytagú komszomol delegáció érkezett pénteken somogy megyébe. a szovjet ifjúsági vezetőket stier sándor, a kisz somogy megyei bizottságának első titkára fogadta. a komszomol delegáció három napig tartózkodik somogy megyében. meglátogat több ipari és mezőgazdasági üzemet, találkozik a megye ifjúsági vezetőivel, kisz-istáival./mti/

..

bb. 43. dunántúli diákköltők találkozója sárvárott
vid-kz/gy/ie 1968. március 29.

tizenhét középiskola képviselőinek részvételével kezdődött meg pénteken sárvárott a tinódi lantos sebestyén gimnáziumban a dunántúli diákköltők hagyományos találkozója. az ez alkalomra kiírt pályázatra 18 költői és prózai pályamű érkezett. a legjobbakat megillető tinódi díjra az új írás szerkesztőiből szervezett zsűri az idén egyet sem talált méltónak. négy pályamű dicséretben részesült. a találkozó résztvevői ellátogattak egyházashegyre, megkoszorúzták berzsenyi dániel szülőházának emléktábláját./mti/

..

bb. 49. szmbt-küldöttség érkezett hazánkba
fné/gy/ie 1968. március 29.

t.1. szokolovnak, az szkp kb tagjának, az oreli területi pártbizottság első titkárának, a szovjetunió legfelső tanácsa tagjának vezetésével pénteken budapestre érkezett a szovjet-magyar baráti társaság küldöttsége, amely résztvesz a hazánk felszabadulásának évfordulóján rendezendő ünnepségeken. a küldöttséget a ferihegyi repülőtéren jakab sándor, az mszmp kb tagja, a központi bizottság osztályvezetője, minályfi ernő, az mszbt elnöke, valamint az mszbt és a külügyminisztérium több vezető munkatársa fogadta. jelen volt sz.sz.szatucsin, a budapesti szovjet nagykövetség tanácsosa./mti/

..

- 23 -

17.30/ju

ll

18.20/ku

bb. 45. párt- és állami vezetők részvéttárogatása a szovjetunió budapesti nagykövetségén

se/gy/1e

1968. március 29.

Jurij Alekszejevics Gagarin ezredes, a szovjetunió és a világ első űrhajósa és Vlagyimir Szerjogin mérnökezredes tragikus elhunytá alkalmából pénteken magyar párt- és állami vezetők keresték fel f. j. tyitovot, a szovjetunió rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét és őszinte részvétüket fejezték ki a szovjetuniót és népét ért gyászban.

A magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága, a népköztársaság elnöki tanácsa és a forradalmi munkáspárti kormány nevében Fehér Lajos, az MSZMP politikai bizottságának tagja, a minisztertanács elnökhelyettese, Kisházi Ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke, Czinege Lajos vezérezredes, az MSZMP politikai bizottságának póttagja, Honvédelmi miniszter és Mád Péter, a Külügyminiszter első helyettese fejezte ki részvétét. /mti/

bb. 46. a hazafias népfront részvéttávirata a szovjetunió minisztertanácsának

fné/gy/1e

1968. március 29.

Megdöbbenéssel fogadtuk a fájdalmas hírt: Jurij Gagarin, aki őt esztendővel ezelőtt a világon elsőként indult a világűr meghódítására, nincs többé, Vlagyimir Szerjogin mérnökezredessel együtt repülőszerencsétlenség áldozata lett.

Mélységesen átérezzük a szovjet nép és hozzátartozók mérhetetlen fájdalmát. Mi is tanusítjuk, hogy a magyar nép, amely őszintén tiszteli, szereti és becsüli mindazokat, akik az emberiség szebb és boldogabb jövődjéért küzdenek, osztozik a gyászban és szomorúan bucsuzik a kozmosz meghódításának első legendás hőstől, a szovjet nép nagyszerű fiától és soha nem feledí őt. Gagarin neve, mint az emberiség haladásának bátor uttörője, a legnagyobbaké között örökké fennmarad: a világűr meghódításának minden további sikere őt dicséri.

Kérjük fogadják szívből jövő őszinte részvétünket, s töltsék a szovjet népnek és a gyászoló családoknak.

magyar hazafias népfront országos tanácsa

/mti/

...

- 24 -

17.35/11

17.42

18. -

bb. 47. az országos béketanács részvéttávirata a szovjet békebizottságnak

fné/gy/1e

1968. március 29.

Mély fájdalommal és megrendüléssel hallottuk a hírt: tragikus szerencsétlenség következtében életét veszítette Jurij Alekszejevics Gagarin, a Kozmosz Kolumbusza és Vlagyimir Szerjogin mérnökezredes.

A világűr kutatásának felderítő tisztjét, a beláthatatlan tudományos fejlődés előhírnökét, az általános emberi kultúra megtestesült jelképét veszítettük el, s ezért az önök gyászában osztozik az egész emberiség, így a mi népünk is.

Gagarin jelkép lett és jelkép is marad az emberi történelem végezetéig: a jó emberi szándék, a hivatástudat, a végtelen térségek békés meghódításának jelképe. A 20. század legköltőibb mondatát Jurij Gagarin mondta 1961. április 12-én: „látom a földet... csodálatosan szép a föld!,,

Gagarin felfedező élménye hagyatékká vált: ezt a csodálatosan szép földet meg kell védeni az ellenségeskedés tüzeitől. erre tanít minket, erre tanítja a föld erőteréből már elrugaszkodott embert a kozmosz utazó nagykövetének példája. Magyarország népe is találkozott vele, szívébe fogadta. Szerény, kedves mosolyát egész népünk nagy szeretettel és kegyelettel megőrzi.

Kedves barátaink! Jurij Gagarin tragikus halálának híre egész népünket mélységesen megrendítette. Példája, bátorsága, a hatalmas világtér megismerésében szerzett elévülhetetlen érdemei eszményképpé teszik ifjúságunk, népünk előtt. Fogadják a tragikus szerencsétlenség felett érzett mély és őszinte részvétünket.

magyar országos béketanács

/mti/

...

- 25 -

17.40/11

17.50

18. -

bb. 48. megilnnepették a magyar-szovjet villamosenergia távvezeték első szakaszának elkészültét

t tz/sb/fné/il ie

1968. március 29.

a munkács és göd között épülő 400 000 voltos magyar-szovjet távvezeték első szakaszának elkészülte alkalmából pénteken délután ünnepséget rendeztek a magyar villamos művek székében. jelen volt k.m. pobegajlo, ukrán energetikai és villamosítási miniszter, továbbá a kijevi és Lvovi energiarendszer vezetői. az ünnepségen szili géza nehézipari miniszterhelyettes és k.m. pobegajlo miniszter köszöntötte a távvezeték építőit. a szerelésben kitűnt dolgozókat a nehézipar kiváló dolgozója jelvényel tüntették ki.

az egész 263 kilométeres távvezeték építéséhez 5500 tonna acélt, 9000 köbméter betont, 3800 tonna alumíniumot és 16 000 szigetelőt használnak fel. a vezeték tartó-oszlopai 32 méter magas kapu alakú vasszerkezetek, amelyeknek 17 méterre szétterpesztett két lába csak egy-egy ponton támaszkodik az alapra. az építés valamivel több mint két esztendeje kezdődött. a múlt év végére készült el a munkácstól sajószögedig tartó 120 kilométeres első szakasz. ezen a vonalon 314 oszlop már december közepétől adja a „kézről-kézre”, az energiát, egyelőre 220.000 voltos áramot. összeszerelték már a gödig érő 143 kilométeres második szakasz 385 oszlopát is. ebből 180-at állítottak fel és még az idén befejezik a munkálatokat.

az év végére lesz működőképes a két katasztrális holdon épülő gödi nagy transzformátor-állomás is. ez az állomás alakítja át majd a gödre érkező 400 000 voltos feszültséget budapest részére közvetlenül 120 000 voltra, valamint az együttműködő hálózatnak 220 000 voltra. az építési munkák befejeződtek, s most a villamos-berendezéseket szerelik. a transzformátor-állomás mindegyik berendezése hazai gyártmány, s valamennyi korszerű prototípus.

a 400 000 voltos új távvezeték a két régebbi 220 000 voltos vezetékkel együtt veszi át a szovjetunióból érkező áramot. az energia-igényhez igazodva az idén 380, 1970-ben már 560, s 1975-ben pedig 750 megawatt villamosenergiát szállít. a nemzetközi villamosenergia-kooperációnak is fontos része lesz ez a távvezeték, amelyhez egy további 220 000 voltos vezetékkel kapcsolódik. a távvezeték és a transzformátor-állomás beruházási költsége összesen 800 millió forint, s szerelése - a tervezést és a gyártást figyelmen kívül hagyva, - 1, 3 millió munkaórát vesz igénybe./mti/

..-

- 26 -

17.45/11

106

18.20/11

bb. 50. nagydíjat nyert sándor zsuzsa fotóművész

cs/mn/11/ie

1968. március 29.

a német demokratikus köztársaság budapesti kulturális és tájékoztató irodáján pénteken ernst rader / umlautal/ az iroda igazgatója átnyújtotta sándor zsuzsa fotóművésznak a berlinben megrendezett „az emberi boldogság”, című fotókiállítás nagydíját.

a kiállítás zsűrije 84 országból érkezett 23 000 pályaművet rangsorolt, és sándor zsuzsa a hat nagydíj egyikét nyerte el./mti/

..-

bb. 51. óriás anticiklon európa felett - idei melegrekord: 22-23 fok - derült, szép idő ígérkezik vasárnapra is

cs/mn/11/ie

1968. március 29.

pénteken délelőtt és a kora délutáni órákban az egész ország felett nem volt „leheletnyi”, felhő sem, s ez a meteorológusok szerint ritka jelenség. oka a rendkívül magas - 772 milliméteres - légnyomás, illetve a kontinens nagyrészt kiterjedő és központjával a kárpát-medence felett működő óriás anticiklon. változékonyabb, csapadékosabb időt csupán a brit szigetektől, skandináviából és a szovjetunió európai területeinek északi tájairól jelentettek a megfigyelők. a hőmérsékleti maximumok csütörtökön és pénteken rekordmagasságot értek el: franciaország, spanyolország és olaszország számos vidékén mértek 23-27 fokos, szinte nyári meleg, a maximumok sokhelyütt több mint 10 fokkal haladták túl az utóbbi évek átlagait. az éjszakai fagyok zónája skandinávia és a szovjetunió tundrás vidékeinek legészakibb területeire húzódott vissza.

budapesten és az ország számos vidékén pénteken 22-23 fokig szökött fel a hőmérők higánya, s ezzel új idei melegrekordok születtek. a maximumok csaknem 10 fokkal haladták túl az időszak normáit, a budapesten mért középhőmérséklet 5,5 fokos melegtöbbletet mutatott.

a 36 órás előrejelzés szerint szombaton az anticiklon nyugati áramlási zónájába kerülünk, s így száraz, meleg délies szélre van kilátás, amely tovább erősíti a felmelegedést. a szombat reggeli minimumok általában 2-7, a délutáni maximumok 20-23 fok között alakulnak ki. a távprógnózis kellemes, verőfényes hétvégét, kedd estig 18-22 fokos maximumokat ígér./mti/

..-

- 27 -

17.50/11

116

bb. 52. megkezdődött a termelés az ország legkorszerűbb sajtérelőjében

a vid szf/fné/il ie

1968. március 29.

többhetes próbaüzemelés után pénteken üzembehelyezték répcelakon az ország legkorszerűbb sajtérelőjét. a legnagyobb vidéki sajtgyárunkat kiszolgáló, egyidőben 55 vagon sajtot érelő, három szintes új létesítmény 36 millió forintba került. huszonkilenc klimatikus kamrában érik benne a pannónia és a szögletes ementáli sajt. a korszerű klimatikus berendezéseket svájci automata műszerekkel szabályozzák. az érelőt földalatti alagút köti össze a termelő üzemmel. a gyár ezután 75 000 liter tejet dolgoz fel naponta, az eddigi 50 000 liter helyett. termékeiből sokat exportálnak a német demokratikus köztársaságba és számos nyugati országba./mti/

--

bb. 53. vetik a kender a dél-alföldön - száz új szovjet aratógépet kapnak a gazdaságok

a vid kz/mn/il ie

1968. március 29.

az alföld déli részén, csongrád és békés megyében - az átlagosnál egy héttel korábban - megkezdődött a kender vetése. az országban az idén 15 megyében termelik e fontos rostnövényt. az üzemek még az első félévben száz új szovjet gyártmányú kenderaratógépet kapnak. ezek az új típusú berendezések naponta tíz-tizenkét hold termését takarítják majd be. a régiek teljesítménye mindössze napi hat hold volt. megoldják egy másik munkafázis, a kender aratás utáni lombtalanításának gépesítését is. ebben az idényben hatvan ilyen célt szolgáló gépujdonyságot vásárolnak az állami és szövetkezeti gazdaságok. nehéz és egészségtelen fizikai munkától mentesítik velük dolgozóikat./mti/

--

bb. 54. kabalevszkij-hangverseny debrecenben, - a szerző részvételével

vid szf/mn/il ie

1968. március 29.

pénteken délután debrecenben, a kodály zoltán zeneművészeti szakiskola hangversenytermében köszöntötték a városban tartózkodó d.b. kabalevszkijt, a neves szovjet zeneszerzőt. tiszteletére a liszt ferenc zeneművészeti főiskola debreceni tagozatának tanárai és hallgatói, valamint a budapesti hunyadi jános általános iskola énektagozatának kórusa hangversenyt adott a szerző műveiből./mti/

--

17.55/il

- 28 -

bb. 55. örök nyugovóra helyezték frankel leó hűvait

t pr/fné/il ie

1968. március 29.

pénteken a kerepesi temetőben, a munkásmozgalom nagy halottainak pantheonjában örök nyugovóra helyezték frankel leókat, az 1871-es párizsi kommün egyik kiemelkedő vezetőjének hűvait. közéletünk jeles személyiségei álltak diszorsége a gyászdrapériás emelvényen elhelyezett urnánál, s többszázan jöttek el utolsó bucsut venni a nagy kommunártól.

a himnusz hangjai után nemes dező, a magyar szocialista munkáspárt politikai bizottságának tagja mondott emlékbeszédet.

- frankel leónak, a múlt századi nemzetközi forradalmi munkásmozgalom egyik kiemelkedő egyéniségének, s a múlt századi magyarországi szocialista mozgalom legkimagaslóbb alakjának hűvai hazatértek. hetvenkét évig nyugodott párizsban, a kommunárok fala közelében, ahová a francia főváros proletariátusa temette el, ekkisérve akkor utolsó-nak vélt útjára. kormányunk kérésére, a francia hatóságok engedélyével néhány nappal ezelőtt - a párizsi kommün kikiáltásának évfordulóján - kihantolták, majd elhamvasztották. s most, halálának 72. évfordulóján elhelyezték hűvait a magyar munkásmozgalom nagy halottainak pantheonjában.

emléke - jobban mint valaha - százezrek szívében él. egyik előharcosa volt ő annak az eszmének, amely hazánkban is történelmi győzelmet aratott, s az új társadalom népe tisztelettel övezi azok emlékét, akik már akkor a forradalmi szocialista mozgalom harcosai voltak, amikor a győzelem még nagyon távoli volt.

- frankel leó, az ötvöslegény, a múlt század 60-as éveinek elején németországban kapcsolódott be a kibontakozó munkásmozgalomba. megismerkedett a kommunista kiáltvánnyal, a szocializmus forradalmi eszményeivel, megértette a tőkés rendszer bukásának és a szocialista forradalom győzelmének történelmi szükségszerűségét s életét a munkásmozgalom ügyének szentelte.

/folyt. köv./

- 29 -

bb. 55. / örök... 1. folyt./ 11

- harcosa az 1. internacionalénak, s a franciaországi szekció egyik vezetője, amikor a párizsi munkásság 1871-ben megteremtí dícső kommunjét, beválasztották a forradalom irányító szerveibe, s mint a párizsi kommun egyik kiemelkedő vezetője, neve kitörölhetetlenül beíródott a francia és a nemzetközi munkásmozgalom történetébe, a kommun leverésekor sebesülten menekült londonba, ahol tagja lett az internacionalé főtanácsának és az ausztria-magyarországi szekció segítségét kapta feladatát, sokrétű tevékenységet folytatott, nagy meggyőző erővel küzdött a marxi elvek terjesztéséért, védelméért. 1875-ben ausztriába érkezett és bekapcsolódott az ottani munkásmozgalomba, néhány hét múlva az osztrák hatóságok letartóztatták, azzal a céllal, hogy kiadják franciaországnak, ahol a kommun vezetésében betöltött szerepéért - távollétében - halálra ítélték. erre már nem került sor, mert franciaországban erőteljesen kibontakozott a kommun harcosainak amnesztiát követelő mozgalom, s így a francia kiadatási kérelem el is maradt. közben a magyar radikális közvélemény is fellépett frankel kiadatása és fogvatartása ellen. szabadlábra helyezték, majd a francia amnesztia-rendelet után megszüntették ellene a budapesti eljárást is.

- frankel ekkor már bekapcsolódott a magyarországi munkásmozgalomba, s megkezdődött az a fél-évtizedes időszak, amikor ő állt az itthoni fiatal szocialista mozgalom élén. ez az időszak a korai magyarországi szocialista munkásmozgalom fellendülésének, eszmei fejlődésének és szervezeti erősödésének félévtizede. s hogy ez így alakult, abban a fő érdem frankelé. ő fogta össze és vezette azokat a szocialista csoportokat, amelyek még az 1. internacionalé működése idején létesültek, s a különböző szakegyletekben, munkás önképzőkörökben és segélyegyletekben tevékenykedtek. szerkesztette a magyar-német nyelvű szocialista munkás hetilapot, az arbeiter wochen-chronik-ot, majd kezdeményezésére alakult meg 1878-ban az első magyarországi munkáspárt, a nemválasztók pártja. a pártot vezetve frankel leő szívós eszmei harcban bírálta a kizsákmányoláson alapuló társadalmi rendet és küzdött az uni kormányzat ellen. az ő vezetésével alakult meg - leküzdve a szocialista mozgalom ellenfrakciót - 1880. tavaszán a magyarországi általános munkáspárt.

/folyt.köv./

ME

- 30 -

bb. 55. / örök... 2. folyt./ 11

- politikai, publicisztikai tevékenysége kiváltotta a kormány haragját, egyik sajtópert a másik után indították ellene, s 1881 nyarán - sajtóvétségért - letartóztatták. röviddel szabadulása után halt meg marx károly. frankel másfél évtizedes személyes ismeretség fűzte hozzá, tanítványa és közvetlen harcostársa volt. halála mélyen megrendítette. a nemzetközi munkásmozgalom nagy halottjának emlékét, életművét, emberi nagyságát méltató cikkének megírása után ausztriába ment és ott folytatta mozgalmi tevékenységét.

- börtön várta, amikor 1885-ben visszatért hazájába fogolyként adták át az osztrák hatóságok az uni magyarország hatóságainak. kiszabadulása után ismét külföldre távozott. 1889-ben párizsban engels-el szorosban együttműködve részt vett az internacionalé újjászervezésében, s a 2. internacionalé párizsi alakuló kongresszusa alelnökévé választotta.

- életének utolsó éveit a franciaországi munkásmozgalomnak szentelte; 1896- március 29-én, 52 éves korában távozott az élők sorából. sírjánál ott álltak a francia és a nemzetközi munkásmozgalom képviselői, s meggyászolták itthon is. „sokunknak tanítója, hű barátja, s mi a fő: a mozgalom hatalmas uttorója volt, - írta temetése napján a népszava.

- mélységes megilletődéssel állunk most az urna előtt, amely hamvait írzi, s amelyet most itt, szülővárosában helyezünk örök nyughovóra. úgy beszélünk róla, mintha személyes ismerősünk, fegyvertársunk lett volna, aki csak tegnap vált ki sorainkból, pedig már 72 éve halott. mégis velünk volt és velünk marad, mert együtt él az eszmével, amelynek életét adta.

a bucsuztató beszéd elhangzása után a hamvakat tartalmazó urnát elhelyezték a pantheonban. emléke előtt tisztelegve megkoszorozta nyughelyét a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága nevében apró antal, a kormány elnökhelyettese és nemes dezső, a pártfőiskola igazgatója, az mszmp politikai bizottságának tagjai, a budapesti pártbizottság nevében venézi jános és szépvölgyi zoltán, a pártbizottság titkárai, a szot nevében földvári aladár és somogyi miklós, az elnökség tagjai. a kommunista ifjúsági szövetség nevében szabó jános, a kisz központi bizottságának titkára és somogyi imre, a kisz budapesti bizottságának első titkára, a partizán szövetség képviselőjében gábor istván főtitkár és dr. sós györgy vezérőrnagy, a párttörténeti intézet részéről vass henrik igazgató és zsilák andrás igazgatóhelyettes helyezte el a megemlékezés virágait.

az emlékünnepe az internacionalé hangjaival ért véget./mti/

- 31 -

17,15/ju

ME

bb. 56. példaképünk volt - országszerte kegyelettel adóznak Jurij gagarin emlékének

sb-nbj-vid-ö/kzgy/ie

1968. március 29.

az üzemek, a vállalatok, az intézmények dolgozói, az iskolák tanulói országszerte kegyelettel adóznak a világ első űrhajósa, Jurij gagarin emlékének. a csepeli kerékpár- és varrógépgyár egyik ifjusági szocialista brigádja a szovjet nagykövetséghez intézett táviratában bejelentette, hogy felveszi a hős szovjet űrrepülő nevét. „tette - hangsúlyozzák táviratukban - minket fiatalokat vonzott, ragadott el legjobban. mindig példaképünknek tekintettük, az országos vilamos-teherelosztó dolgozóinak részvételtáviratában ez áll: „gyászoljuk a nagyszerű hőst, a mindig mosolygó fiatalembert. emlékét megőrzzük, a mta központi asztronautikai szakosztálya a szovjet tudományos akadémia űrkutatási bizottságához és a nemzetközi asztronautikai szövetséghez küldött táviratában fejezte ki részvétét Jurij gagarin tragikus halála felett.

az egyik vidéki nagyüzemben - a diósgyőri gépgyárban - a híres űrrepülő nagyméretű, gyászkeretbe foglalt képe adta hírrül a dolgozóknak a tragikus eseményt. a munkások mély megrendüléssel fogadták a hírt. a gyárban kezdettől rendkívül népszerű volt ez a „legbátrabb ember,“ tiz munkacsapat és brigád vette fel a nevét. részvétük megnyilvánulásait az üzemi pártbizottság összegyűjtve juttatja el a budapesti szovjet nagykövetségre. a gépgyár testvérüzemében, a Lenin kohászati művekben mintegy 100 kisgyűlésen emlékeztek meg az első űrrepülő haláláról. ugyancsak a szovjet nagykövetséghez intézett táviratban fejezték ki a 20 000 embert foglalkoztató nagyüzem dolgozóinak őszinte megrendültségét.

szegeden a Jurij gagarin nevét viselő általános iskola homlokzatára nyomban a gyász hír vétele után felkerült a fekete lobogó. az iskolában levő gagarin dombormű mellett uttörő díszőrség sorakozott fel. vörösnyakkendő pártások egymást váltva adóztak névadójuk emlékének./mti/

bb. 57. megalakult az ország legnagyobb termelészövetkezeti közös vállalkozása

a vid kz/ie/il

1968. március 29.

seprőciroktermelő, feldolgozó, értékesítő és vetőmag-ellátó közös vállalkozást alapított pénteken orosháza 47 békés megyei közös gazdaság. ezidőszerezt ez az ország legnagyobb termelészövetkezeti közös vállalkozása. a központja mezőkovácsháza lesz. a társulás, amely a hazai seprőcirok-termelés nagy többsége felett rendelkezik majd, az ártex közreműködésével, kizárólag exportra rendezkedik be. az usá-ba, kanadába, olaszországba, franciaországba, svájcba, belgiumba, hollandiába szállítja termékeit./mti/

..-

bb. 58. szocialista brigádvezetők tanácskozása ormosbányán

vid szf/mn/il ie

1968. március 29.

a borsodi szénbányák igazgatósága és szakszervezeti bizottsága pénteken az ormosbányai művelődési ház nagytermében tanácskozott a szocialista munkabrigádokkal. a bányász-üzemekből csaknem ötszáz brigádvezető és brigádtag vett részt az értekezleten, amelyen bejelentették: csaknem száz tranzistoros rádiót juttatnak a szabadságukért hősiessé harcoló vietnamlaknak./mti/

..-

bb. 59. a hazafias népfront vezetőinek részvétlátogatása

fné/il ie

1968. március 29.

erdei ferenc, a hazafias népfront országos tanácsának főtitkára és bugár jánosné, főtitkárhelyettes péntek délután felkeresték a szovjetunió budapesti nagykövetségét, hogy a népfront nevében kifejezzék részvétüket Jurij gagarin és Vlagyimir Szerjogin tragikus halála alkalmából./mti/

..-

kl

kl

bb 60. a szot részvétávirata

fné-ju ir

1968. március 29.

a szakszervezetek országos tanácsa nevében gáspár sándor, a szot főtitkára táviratban fejezte ki részvétét a szovjet szakszervezetek központi tanácsának jurij gagarin és vlagyimir szerjogin tragikus halála felett. /mti/

..-

bb 61. argentin fotóművészeti kiállítás budapesten

cs/mn-ju ie

1968. március 29.

a kulturális kapcsolatok intézetének dorottya-utcai kiállítótermében argentin fotóművészeti kiállítást rendeztek, amelyen a buenos aires-i fotoklub huszonöt tagjának hatvan fotóját mutatják be. a kiállítás pénteki megnyitó ünnepségen résztvett carlos alberto leguizamon, az argentin köztársaság budapesti nagykövete, tömpe istván, a magyar rádió és televízió elnöke, demeter sándor, a kulturális kapcsolatok intézetének alelnöke, s a művészeti és közélet számos képviselője. /mti/

..-

bb 62. 150 000 forintot gyűjtöttek a tranzisztör -akcióra a dorogi bányászok - vietnami szolidaritási gyűlés dorogon

a vid szf/mn-ju ie

1968. március 29.

zsufolásig megtelt pénteken dorogon a technika háza, ahol a hazafias népfront szolidaritási gyűlést rendezett, ebből az alkalomból, hogy a dorogi bányászok egy órai bérüket felajánlva 150 000 forintot gyűjtöttek össze a „tranzisztörös rádiót vietnamnak„ akcióban. a gyűlésen résztvett le huu van, a dél-vietnami nemzeti felszabadítási front budapesti állandó képviselőjének titkára.

harmati sándor, a hazafias népfront országos tanácsának titkára méltatta a vietnami nép kitartó, áldozatos harcát. felszólalt a gyűlésen izsáki mihály, a hazafias népfront komárommegyei bizottságának titkára is, aki most tért haza vietnamból, ahol a népfront és a béketanács küldöttségének tagjaként járt. /mti/

..-

18.15/11

-34-

1870

bb. 63. megalakítják a hortobágyi természetvédelmi és tájgazdálkodó bizottságot

vid-szf/mn/gy/ie

1968. március 29.

pénteken ülést tartott debrecenben a hortobágyi intéző bizottság.

dr. angyal lászló, a bizottság titkára elmondta, hogy a tapasztalatok szerint minden eddiginél nagyobb érdeklődés nyilvánul meg közép-európa legnagyobb pusztája, a hortobágy iránt. növekszik az országos néprévnék örvendő hajduszoboszlói gyógyfürdő és debrecen idegenforgalmi jelentősége is.

az ideai terveket ismertetve közölte, hogy debrecenben tövendéglő és turistaház épül. hajduszoboszlón motelt rendeznek be, hortobágyon pedig kisvendéglőt és éttermet nyitnak. a távlati tervek szerint debrecenben tovább fejlődik az üdülővezet, hajduszoboszlón a gyógyüdültetést bővíti, hortobágyon pedig pusztai kempinget létesítenek.

a hortobágyi intéző bizottság végül elhatározta, hogy a pusztai állat- és növényvilágának fokozott védelmére megalakítják a természetvédelmi és tájgazdálkodó bizottságot. /mti/

..-

megemlékezése

bb. 64. a néphadsereg [redacted] gagarinról

fné/gy/ie

1968. március 29.

a magyar néphadsereg csapatainál, intézeteinél és szerveinél pénteken bensőséges állománygyűléseken emlékeztek meg a tragikus halált halt j.a. gagarin ezredesről, az űrkutatás pionírjáról és v.sz. szerjogin mérnökezredesről, a szovjetunió hőseiről. a sor- és hivatásos katonák, valamint polgári alkalmazottak megrendülve hajtották meg a kegyelet zászlaját a két nagyszerű katona emléke előtt, s részvétáviratokban tolmácsolták a fegyvertárs őszinte együttérzését a szovjet hadseregeknek.

rendkívüli taggyűléseken emlékeztek meg a hősookról azokban a kisz szervezetekben, sport- és egyéb klubokban, amelyek már eddig is gagarin nevét viselték, több kisz alapszervezet pedig most vette fel a halhatatlan űrhajós nevét.

a magyar néphadsereg alakulatainak és intézményeinek parancsnokai párt- és kisz vezetői személyesen fejezték ki saját és tolmácsolták katonáik együttérző részvétét a szovjet hadsereg ideiglenesen hazánkban állomásozó helyi alakulatainak. /mti/

..-

18.17/11

- 35 -

1870

bb. 65. időjárásjelentés

il fné

1968. március 29.

szép napsütéses idő. várható időjárás szombat estig, kevés felhő, száraz, az évszakhoz képest meleg idő. gyenge, napközben időnként megélnkülő déli szél. reggeli párásság, egy-két helyen köd.

várható legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 20-23 fok között /mti/

-. -

bb. 66. norvég professzor budapestén

fné/il ie

1968. március 29.

frisch professzor, az oslói egyetem közgazdasági intézetének igazgatója, a matematikai módszerek közgazdasági alkalmazásának nemzetközileg elismert szakértője, a magyar tudományos akadémia meghívására budapestre érkezett. frisch professzor itt-tartózkodása során megbeszéléseket folytat magyar közgazdászokkal és szakemberek számára előadásokat tart. /mti/

-. -

19.00/-11

- 36 -

bb. 67. halálos ítélet a burai-perben

tud-ol/mn/il ie

1968. március 29.

a budapesti fővárosi bíróság március 29-én hirdetett ítéletet az ötszörös gyilkossággal vádolt burai árpád ügyében. a bíróság burai árpádot bűnösnek találta különös kegyetlen módon több emberen elkövetett emberölésben és ezért halálbüntetésre ítélte.

az eljáró bíróság az ügyben a következő tényállást állapította meg: burai árpád tizenhatszor volt büntetve különböző - főként erőszakos jellegű - bűncselekmények miatt. legutolsó büntetésének letöltése után 1966 augusztus 10-től mezőturon testvérének, suki miklósnak lakásában lakott. nem sokkal később megismerkedett cs. nagy edittel, akit rövid ismeretség után 1966. szeptember 2-án feleségül vett. cs. nagy editnek ezt megelőzően sok férfi-ismerőse volt és burai árpád már 1966. szeptember 6-án rajtakapta feleségét, hogy idegen férfiakkal foglalkozott. ezért úgy megverte, hogy másnap a mentők vitték a mezőturi kórházba. cs. nagy edit - bár férje egyszer-kétszer a kórházban meglátogatta - elhatározta, hogy elhagyja burai árpádot. a férj szeptember 13-án délután a kórházból hazavitte feleségét a lakásukra, majd visszament munkahelyére. ezután cs. nagy edit összecsomagolt és holmijával együtt átment a közelben lakó özv. fazekas sándornéhoz, ahol egyébként nyolc hónapos kislánya is volt. burai árpád délután 4 óra után hazament, s a házigazdától úgy értesült, hogy felesége ismeretlen helyre utazott. burai ekkor az asszonyt özv. fazekas sándornénál kereste, ott kitérő válaszokat kapott. ebbe nem nyugodott bele, többször is átment fazekasnéhoz, míg végül délután 6 óra után rátalált ott feleségére. burai árpád az idegen lakásban tartózkodó feleségét cs. nagy editet valamint özv. fazekas sándornét, az ott lakó nagy istvännét, annak 10 éves kisleányát, nagy ilonkát, a konyhában lévő baltával fejükre mért több baltacsapással megölte. cs. nagy edit nyolc hónapos kisleányának koponyáját valamilyen kemény tárggyal összetörte.

/folyt. köv./
20.30/11

- 37 -

bb. 67. / halálos ... folyt./ 11

a halál oka valamennyi áldozatnál az agy nagyfoku összeroncsolása volt. a megállapított tényállás szerint a tettes a legtöbb baltacsapást a feleségére mérte.

burai árpád ezután - hogy alibit szerezzen - öccséhez suki miklóshoz ment. előzőleg azonban az összevérzett ruhájára ráhuzta munkásruháját. sukiéknál zavartan viselkedett, amikor ezt sukiék szövétték, kijelentete, hogy nyugodt a lelkiismerete. ugyanakkor cs. nagy edit több személyi tárgyát sukiéknak ajándékozta, ezután a város különböző részein barangolt, rokonait, ismerőseit kereste fel, bucsuzkodott tőlük, italboltokban is megjelent, majd véres ruháját ismeretlen helyen és körülmények között eltüntette. a büntett elkövetésénél használt baltát nyloningébe csavarva öccsének suki miklósnak a kutjába dobta. másnap nem ment dolgozni, a város határában barangolt, délután pedig suki miklós padlásán felakasztotta magát. öngyilkossági kísérlete azonban nem sikerült.

a következő napokban sem ment dolgozni. 1966. szeptember 16-án azonban jelentkezett munkahelyén, ahol hiányzásai miatt kiadták a munkakönyvét. munkahelyén kijelentette, hogy családi problémáját végleg megoldotta. munkatársai közül többen látták nyakán az akasztás nyomát és ezt néhány nap múlva az orvosszakértő is észlelte. amikor másnap, 1966. szeptember 7-én a gyilkosságot felfedezték és egy rokona ezt burai árpád tudomására hozta, ő a tényt meglepődés nélkül fogadta, és bár senki sem vádolta, kijelentette: „az én lelkiismeretem tiszta,..

burai árpád a bíróságon is tagadta bűnösségét, azt állította, hogy a gyilkosságot nem ő, hanem valaki más követte el.

a szolnok megyei bíróság az ügyet 1967-ben tárgyalta.

burai árpádot halálra ítélte, azonban a legfelsőbb bíróság ezt az ítéletet hatályon kívül helyezte, mert egyes körülmények még nem voltak kellően tisztázottak.

a budapesti fővárosi bíróság a másfél hónapig tartó, megismételt eljárás során úgy a vád, mint a védelem minden újabb bizonyítási indítványának helyt adott.

/folyt. köv./
20.35/11

- 38 -

He
20/40

bb. 67. / halálos ... 2. folyt./ 11

több mint száz tanút hallgatott ki, meghallgatta a szakértőket és mindezek alapján tisztázta azokat a körülményeket, amelyekre a legfelsőbb bíróság a hatályon kívül helyező végzésében rámutatott.

mind emellett a bíróság az összes számbajöhető személyekkel kapcsolatban az ugynevezett kizárásos eljárást is lefolytatta, és ennek során igazolást nyert, hogy a számbajöhető személyek közül a gyilkosságot senki sem követhette el.

pénteken, ítélethirdetés során a fővárosi bíróság több mint három óra, rendkívül meggyőző indoklásban részletesen ismertette azokat az okokat, amelyek a budapesti fővárosi bíróságot is arra a meggyőződésre juttatták, hogy burai árpád bűnös.

a fővárosi bíróság ítéletét az ügyész tudomásul vette.

a védő fellebbezett: a vádlott felmentését kérte.

a fővárosi bíróság az ügyet felterjeszti a legfelsőbb bírósághoz. /mti/

20.45/11

- 39 -

He
20/40

bb. ²¹ dóczi - vigjáték bemutatója a pesti színházban
t pr/hné/il 1968. március 29.

pénteken a pesti színház társulata bemutatta dóczi Lajosnak, a múlt század neves színműírójának Csók című vigjátékát. az előadást Marton László rendezte, főbb szerepeiben Deák Sándor, Tordy Géza, Pap Éva, Szegedi Erika, Kovács István és Halász Judit lépett színpadra./mti/

21.05/11

- 40 -

bb. 68. gorkij emlékest a fészek művészklubban

t cs/se/il ie 1968. március 29.

a magyar írók szövetsége, a magyar-szovjet baráti társaság és a fészek művészklub pénteken a klub nagytermében Gorkij emlékestet rendezett, az író születésének 100. évfordulója alkalmából. az ünnepségen résztvett Kiss László, az MSZBT titkára, és a külügyminisztérium számos vezető munkatársa. ott volt N. N. Szikacsov, a budapesti szovjet nagykövetség követ-tanácsosa és a nagykövetség több képviselője.

résztvett az ünnepségen a szovjet-magyar baráti társaság küldöttsége is, amely t. i. Szokolovnak, a SZKP központi bizottsága tagjának vezetésével tartózkodik hazánkban.

Dobozy Imre, a magyar írók szövetségének főtítkára nyitotta meg az ünnepséget, Veres Péter Kossuth díjas író méltatta Makszim Gorkij életművét, majd neves előadóművészek tolmácsolták a nagy szovjet író legszebb műveinek részleteit./mti/

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai 67/ 1. folyt. számú hír / halálos ítélet / 3. bekezdésének alulról a 4. sorában a szöveg helyesen:

...1966. szeptember 17-én a gyilkosságot...stb.

/mti/

21.30/11

- 41 -

21 4E

- v é g e -

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 359-430, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

bkk. 1. dr. Szalay József beszéde

zs/e

1968. március 29.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk dr. Szalay Józsefnek, a Legfelsőbb bíróság elnökének a parlament pénteki ülésén elhangzó beszédét, némi rövidítéssel.

az anyag feloldásig e m b a r g ó s !

x x x

bevezetőben megállapította: a Legfelsőbb bíróság a beszámolási időszakban - az alkotmányban előírt kötelezettségének megfelelően - a törvényesség további szilárdítása, a bíróságok ítélkezésének elvi irányítása, a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében számos elvi kérdésben adott eligazítást, teljes ülése három irányelvet, elnökségi tanácsa négy elvi döntést, büntető, katonai és polgári kollégiuma pedig összesen hatvan állásfoglalást hozott.

- különösen hasznosnak bizonyultak azok az átfogóbb elvi iránymutatások, amelyek a társadalmi viszonyok egy-egy szélesebb területének felmérése, elmélyült elemzése alapján keresték a konfliktusok feloldásának, a szocialista törvényesség feltétlen érvényesülésére legalkalmasabb, az általános igazságérzetet leginkább kielégítő módjait -, mondotta, majd hozzátette, hogy a Legfelsőbb bíróság számára a konkrét ítélkezési feladatok ellátása - a fellebbezések és törvényességi óvások elbírálása - is alkalmat adott arra, hogy elvi álláspontjának kifejtésével elősegítse az alsófokú bíróságokra háruló feladatok ellátását, az anyagi igazság, a szocialista törvényesség érvényesülését.

- országunk közvéleménye méltán elvárja, hogy bíróságaink döntései ne csak a törvény betűinek feleljenek meg, hanem összhangban álljanak a magasabbrendű szocialista erkölcs és igazságosság követelményeivel is. a közvélemény tiszteletreméltó érzékenységgel reagál a bírói gyakorlatban - ha elvértve is - felbukkanó ingadozásokra, eltérésekre, kirívó méltánytalanságokra, az élettől való elszakadásokra -, mondotta, s ezután néhány statisztikai adattal ismertette a bíróságok munkáját.

/folyt. köv./

-1-

ll

parlament

bkk 1. /dr. Szalay...1.folyt./e

elmondta, hogy 1967-ben 102.853 büntető és 176.112 polgári ügy érkezett elsőfoku elbírálásra az ország bíróságaihoz. a büntető ügyek közül 40.666 ugynevezett magánvádas ügy volt. ugyanezen idő alatt összesen 6.345 ügyben panaszolták a legfelsőbb bíróság elnökénél a bírói döntést. ez az előző évihez viszonyítva némi csökkenést mutat.

- a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnöke 1967-ben összesen 1.453 ügyben hozott jogerős bírói határozat ellen emelt törvényességi óvást.

- ezek az adatok azt bizonyítják, hogy a bíróságok a törvény rendelkezéseinek helyes alkalmazásával ítélkeznek, hiszen az összes ügyeknek mindössze 2,2 százalékában panaszoltak törvénysértést, s az összes ügyeknek mindössze fél százalékában került sor törvényességi óvás emelésére, tehát csak ilyen kis százalékban észleltünk törvénysértést, illetőleg megalapozatlanságot -, mondotta, majd kijelentette:

- a forradalmi munkás-paraszt kormányának évekkel ezelőtt megállapított jogpolitikai irányelvei hathatósan hozzájárultak ahhoz, hogy a legfelsőbb bíróság a reá váró sokirányú feladatot megfelelően elláthassa. igen pozitív szerepet tölthettek be az eredmények elérésében, és a jogalkalmazás egységének biztosításában az igazságügyminisztériumnak és a legfőbb ügyészségnek egy-egy jogterületet közösen felmérő és elemző vizsgálatai is.

- népünk szocialista tudatának, társadalmi rendünkhöz való hűségének leghatározottabb kifejezője, hogy államrend-védelmi törvényeink feltétlen megtartása az utóbbi időben nem sok munkát adott a bíróságoknak.

- közbiztonságunk szilárdságát nem kell különösebben bizonyítani; ezt tudja, érzi mindenki, aki hazánk területén él, vagy tartózkodik. mégis, minthogy a szocialista állam mindennek-előtt az emberi élet védelmét tekinti főfeladatának, beszélni kell arról, hogyan gondoskodtak bíróságaink az ember életének és személyiségi jogainak büntetőjogi védelmével összefüggő igazságszolgáltatási feladatok teljesítéséről.
/folyt.köv./

Me

parlament

bkk 1. /dr. Szalay...2.folyt./e

- már előző beszámolómban részletesen tájékoztattam a tisztelt országgyűlést arról - mondotta -, hogy a legfelsőbb bíróság az emberi élet fokozottabb védelmének biztosítása érdekében milyen intézkedéseket tett az ítélkezés vonalán. úgy gondolom, hogy a legfelsőbb bíróság elvi iránymutatása, az általa kezdeményezett, majd általánosan vált büntetés kiszabási gyakorlat is hozzájárult ahhoz, hogy ezen a téren sikerült némi eredményeket elérni.

- az ember személyiségi jogaival függnek össze - bár büntetőjogilag kétségkívül kisebb jelentőségűek - az ugynevezett magánvádas ügyek - könnyű testi sértés, rágalmozás, becsületsértés, stb. - amelyek az általános bűnözés körében eltérő jellegűek és jelentőségük miatt sajátos helyzetet foglalnak el. a magánvádas büntetőügyek számánál bizonyos túlsúlyos tapasztalható, amit újabb perrendi szabályaink csupán korlátozni tudtak, megszüntetni azonban nem.

- az ítélkezési tapasztalat azt mutatja, hogy a valóban jogvédelmet kívánó ügyek száma jóval kisebb, mint amennyit a sértettek - magánvád alapján - a bíróság elé hoznak. az a meggyőződésünk, hogy az ilyen jellegű ügyek egy részének rendelkezésére bíróságon kívüli más, helyes megoldási módot kell keresni.

- közbiztonságunk helyzetének javítását kívántuk szolgálni - úgy vélem, nem is eredménytelenül - azzal, hogy irányelvet adtunk a visszaesők büntetőjogi megítéléséről. a visszaesők bűnözése számszerűleg sem lebecsülendő, de egyébként is igen jelentős tényezője a bűnözés általános alakulásának. az 1968. március 1-én jogerős szabadságvesztésüket töltő személyek 63,14 százaléka már korábban is volt büntetve.

- a visszaesők elleni küzdelem továbbra is központi feladatunk marad.

- a társadalmi tulajdon és a magánszemélyek munkával szerzett vagyonának védelmére a legfelsőbb bíróság fokozott gondot fordított. szocialista fejlődésünk, alkotó, gyarapító, országépítő munkánk eredményeként jelentős vagyonok halmozódtak fel vállalkozásainknál, állami gazdaságainknál. nemzeti vagyonunk jelentős része a termelőszövetkezetek évről-évre gyarapodó vagyona, s az életszínvonal emelését célzó párt- és kormánypolitika hatására - főként tartós fogyasztási cikkekben álló - értékes személyi tulajdonok is keletkeztek.
/folyt.köv./

Me

parlament

bkk. 1. /dr. Szalay...3.folyt./e

mind ezek jogi védelme a termelés és a termelési kedv fokozását szolgálja, mind a gazdálkodó egységeknél, mind pedig az egyes családoknál. Nem tévesztjük azonban szem elől, hogy erősödhetnek a harácsoló, üzérkedő, mások megkárosításával vagyoni előnyt szerezni akaró jogsértő törekvések, amelyeknek visszaszorítása bíróságainktól kemény határozottságot követelt már eddig is, ami a jövőben sem csökkenhet -, hangsúlyozta.

- a szocialista erkölcsi elvek mind szélesebbkörű érvényesülésének egyik örvendetes megnyilvánulása a szándékosan elkövetett bűncselekmények számának csökkenése: a társadalom tagjaival szemben támasztott követelmények fokozódása és a járműforgalom jelentős megnövekedése viszont emelkedést idézett elő a gondatlanul elkövetett bűncselekményekben.

- az a folyamatos fejlődés, amely társadalmi viszonyainkban és tudatunkban végbement, a gondatlanul elkövetett bűntettek megítélésénél, a jogalkalmazásban nem kis problémákat vetett fel.

- van például olyan nézet, amely arra a következtetésre jut, hogy a gondatlanul elkövetett cselekmények büntetőjogi megítélésében indokolt a szigorubb jogkövetkezmények alkalmazása. Ha a felfogás általánosságban helyes is, mechanikus alkalmazása - mint mindenütt - a jogalkalmazás területén is visszájára üthet, nem szolgálna kellőképpen a társadalmi igazságérzetet.

- úgy gondolom, hogy az olyan magatartásokkal szemben, amelyek az emberi életet, a testi épséget vagy az egészséget ténylegesen sértik, a büntető eljárás indokolt -, hangsúlyozta, majd kijelentette:

nem azonos azonban a helyzet, ha a gondatlan magatartás más társadalmi érdeket, pl. csak a vagyont, az anyagi javakat sérti kisebb mértékben.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /dr. Szalay...4.folyt./e

- társadalmunk eddig is a szocialista kötelességtudatra, felelősségtudatra nevelt. a dolgozóknak változatlanul az a kötelessége, hogy a társadalmi tulajdont, a társadalom javait úgy védjék, mint a sajátjukét. de - a gazdasági viszonyok helyes megítélése mellett - a jogalkalmazó sem tévesztheti szem elől azt, hogy az új gazdasági mechanizmus nagyobb lehetőségek keresését és vállalatát kívánja a vállalatoktól. ez a nagyobb önműködés megenged bizonyos kockázatvállalást: a lehetséges következmények közt az esetleg bekövetkező károsodás vállalását is. magától értetődik azonban, hogy a kockázatvállalás csak a társadalmilag elfogadható kockázatvállalást jelentheti, vagyis nem ölthet olyan mértéket, hogy annak ürügye alatt gazdasági ésszerűtlenség vagy lelkiismeretlenség kaphat lábra. a kockázatvállalás helyes mérve szocialista társadalmunk általános megítélése alapján kétséget kizáróan körülhatárolható és konkrét felmerülés esetén eldönthető.

- a gazdasági tevékenység során tanúsított olyan gondatlan magatartások tehát, amelyeknek következményeként bizonyos anyagi károsodás bekövetkezhet ugyan, de az elkövető alaposan bízott annak elmaradásában - feltéve, hogy a fenti kört nem haladják meg -, nem vonhatják maguk után büntetőjogi felelősségre vonást. ilyen esetben is mérlegelni kell azonban, hogy az igazságos és nevelő hatás érvényesülése érdekében esetleg fegyelmi vagy anyagi joghátrány alkalmazása indokolt-e.

- a büntető jogalkalmazásnál a differenciáltság, az egyéniesítés alapvető követelmény, és elsősorban a főbüntetés terén érvényesül mind teljesebben. a legfelsőbb bíróság azonban ismételten rámutatott arra, hogy a differenciáltságnak az ún. mellék-büntetések alkalmazásánál is érvényesülnie kell. a különböző mellék-büntetések szerepe a büntetési célok megvalósítása szempontjából igen fontos. éppen ezért ezen a téren a korábbi, meglehetősen sablonos gyakorlatot ki akarjuk küszöbölni. kiemelhető e körből - fontossága miatt - a közügyektől való eltiltás, ami az állampolgári jogok gyakorlásából rököszi ki az elítéltet. a legfelsőbb bíróság e mellék-büntetés alkalmazásánál még messzebbmenő differenciáltságot kíván annak érdekében, hogy e jogok gyakorlásából csak azokat zárják ki, akik erre valóban méltatlanná váltak.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /dr. Szalay...3.folyt./e

mindezek jogi védelme a termelés és a termelési kedv fokozását szolgálja, mind a gazdálkodó egységeknél, mind pedig az egyes családoknál. Nem tévesztjük azonban szem elől, hogy erősödhetnek a harácsoló, üzérkedő, mások megkárosításával vagyoni előnyt szerezni akaró jogsértő törekvések, amelyeknek visszaszorítása bíróságainktól kemény határozottságot követelt már eddig is, ami a jövőben sem csökkenhet -, hangsúlyozta.

- a szocialista erkölcsi elvek mind szélesebbkörű érvényesülésének egyik örvendetes megnyilvánulása a szándékosan elkövetett bűncselekmények számának csökkenése: a társadalom tagjaival szemben támasztott követelmények fokozódása és a járműforgalom jelentős megnövekedése viszont emelkedést idézett elő a gondatlanul elkövetett bűncselekményekben.

- az a folyamatos fejlődés, amely társadalmi viszonyainkban és tudatunkban végbement, a gondatlanul elkövetett bűntettek megítélésénél, a jogalkalmazásban nem kis problémákat vetett fel.

- van például olyan nézet, amely arra a következtetésre jut, hogy a gondatlanul elkövetett cselekmények büntetőjogi megítélésében indokolt a szigorubb jogkövetkezmények alkalmazása, ha a felfogás általánosságban helyes is, mechanikus alkalmazása - mint mindenütt - a jogalkalmazás területén is visszájára üthet, nem szolgálná kellőképpen a társadalmi igazságérzetet.

- úgy gondolom, hogy az olyan magatartásokkal szemben, amelyek az emberi életet, a testi épséget vagy az egészséget ténylegesen sértik, a büntető eljárás indokolt -, hangsúlyozta, majd kijelentette:

nem azonos azonban a helyzet, ha a gondatlan magatartás más társadalmi érdeket, pl. csak a vagyont, az anyagi javakat sérti kisebb mértékben.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /dr. Szalay...4.folyt./e

- társadalmunk eddig is a szocialista kötelességtudatra, felelősségtudatra nevelt. a dolgozóknak változatlanul az a kötelessége, hogy a társadalmi tulajdont, a társadalom javait úgy védjék, mint a sajátjukét. de - a gazdasági viszonyok helyes megítélése mellett - a jogalkalmazó sem tévesztheti szem elől azt, hogy az új gazdasági mechanizmus nagyobb lehetőségek keresését és vállalatát kívánja a vállalatoktól. az a nagyobb önműködés megenged bizonyos kockázatvállalást: a lehetséges következmények közt az esetleg bekövetkező károsodás vállalását is. magától értetődik azonban, hogy a kockázatvállalás csak a társadalmilag elfogadható kockázatvállalást jelentheti, vagyis nem ölthet olyan mértéket, hogy annak ürügye alatt gazdasági ésszerűtlenség vagy lelkiismeretlenség kaphat lábra. a kockázatvállalás helyes mérve szocialista társadalmunk általános megítélése alapján kétséget kizáróan körülhatárolható és konkrét felmerülés esetén eldönthető.

- a gazdasági tevékenység során tanúsított olyan gondatlan magatartások tehát, amelyeknek következményeként bizonyos anyagi károsodás bekövetkezhet ugyan, de az elkövető alaposan bízott annak elmaradásában - feltéve, hogy a fenti kört nem haladják meg -, nem vonhatnák maguk után büntetőjogi felelősségre vonást. ilyen esetben is mérlegelni kell azonban, hogy az igazságos és nevelő hatás érvényesülése érdekében esetleg fegyelmi vagy anyagi joghátrány alkalmazása indokolt-e.

- a büntető jogalkalmazásnál a differenciáltság, az egyéniesítés alapvető követelmény, és elsősorban a főbüntetés terén érvényesül mind teljesebben. a legfelsőbb bíróság azonban ismételten rámutatott arra, hogy a differenciáltságnak az ún. mellék-büntetések alkalmazásánál is érvényesülnie kell. a különböző mellék-büntetések szerepe a büntetési célok megvalósítása szempontjából igen fontos. éppen ezért ezen a téren a korábbi, meglehetősen sablonos gyakorlatot ki akarjuk küszöbölni. kiemelhető e körből - fontossága miatt - a közügyektől való eltiltás, ami az állampolgári jogok gyakorlásából rökészti ki az elítéltet. a legfelsőbb bíróság e mellék-büntetés alkalmazásánál még messzebbmenő differenciáltságot kíván annak érdekében, hogy a jogok gyakorlásából csak azokat zárják ki, akik erre valóban méltatlanná váltak.

/folyt.köv./

bkk. 1. /dr. Szalay...5.folyt./e

dr. Szalay József ezután beszámolt arról, hogy a legfelsőbb bíróság elvi iránymutatást adott a jogalkalmazásnak a véglegesen megromlott házasságok felbontására irányuló perek, a házastársi tartás iránti perek, a nagykorú gyermek és szülő tartását érintő perek eldöntésénél követendő szempontokra. úgy véljük, mind nagyobb teret kell engedni annak, hogy a felek - gazdasági viszonyaiknak figyelembevételével, de a kiskorú gyermek, vagy gyermekek tartását nem veszélyeztető módon - egyezséggel maguk rendezhessék a tartás kérdéseit -, hangoztatta.

- annak ellenére, hogy a legfelsőbb bíróság iránymutatásai alapján családi jogi ítélezésünk kielégítőnek tekinthető, úgy vélem, időszerű annak felvetése, nem lenne-e indokolt megkezdni a társadalmi-gazdasági viszonyainkhoz jobban igazodó, új családi jogi törvény tervezetének a kidolgozását.

ezután arról tett említést, hogy kiemelkedő jelentőségűek voltak a termelészövetkezetek jogvitái tárgyaló perek. a legfelsőbb bíróság mindent megtett a termelészövetkezetek jogos érdekeinek védelmében, ugyanakkor elzárkózott a túlzott vagy alaptalan igények jogsegélyben részesítése elől.

- különösen gondos vizsgálódást igényeltek a termelészövetkezeti beruházásokkal kapcsolatos perek, mivel az öntözőművek, gazdasági épületek és más létesítmények hibás, vagy késedelmes átadása károsan befolyásolja a termelés és elosztás érdekeit. ugyanilyen körültekintő vizsgálódást kívántak a termelészövetkezetek gépek, üzemi berendezések, építési anyagok, takarmánytápok és tenyészállatok beszerzésére kötött adás-vételi szerződéseiből eredő perek is.

- a legfelsőbb bíróság nagy súlyt helyezett arra, hogy a vállalatok viseljék szerződésszegéseik jogkövetkezményeit, ugyanakkor azonban az ítélettel a termelészövetkezeteknek csak reális káruk térüljön meg. egyébként örvendetes jelenség, hogy a termelészövetkezetek most már jobban törődnek jogvitás ügyeikkel, amiben nyilván része van a termelészövetkezeti jogvédelem jobb megszervezésének is.

- az új mechanizmusban bővülnek a szerződéses kapcsolatok, amivel szükségképpen együttjár a szerződések jelentőségének megnövekedése. nagy érdekek fűződnek tehát a szerződésekben vállalt kötelezettségek maradéktalan teljesítéséhez, a jó minőség védelméhez, a szerződésszegések megfelelő - a megelőzést jól szolgáló - szankcionálásához, továbbá a szerződő felek olyan irányú neveléséhez, hogy együttműködjenek egymással a szerződés céljának a megvalósításában. ezért volt szükség a jótállással, a szavatossággal és a vállalkozási szerződésekkel kapcsolatos elvi döntésekre.

/folyt.köv./

bkk. 1. /dr. Szalay...6.folyt./e

- az üzemi balesetek miatt indult polgári perekben arra törekedtünk, hogy ítélezésünk a dolgozók élete, testi épsége és egészsége védelmében a biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtésére, a munkavédelmi szabályok szigorú megtartására, általában a balesetelhárításnál fokozott gondosságra ösztönözze a munkáltatókat.

- az egyéni és a társadalmi érdek ütközése, s a jogvédelem során az összhang megteremtése különösen előtérbe került a kártalanítási perekben. a beszámolási időszakban a jogvitákat már az új kártalanítási jogszabályok alkalmazásával kellett a bíróságoknak eldönteniük. e jogszabályokkal kapcsolatban az állampolgárok még ma is nem egyszer azt sérelmezik, hogy nem kapják meg az ingatlan teljes értékét, a kártalanító szocialista szervezetek pedig azt kifogásolják, hogy magasak a kártalanítási összegek. tárgyilagosan meg kell azonban állapítani, hogy az új kártalanítási jogszabályok nagy előrehaladást jelentenek a reális kártalanítás megvalósításában. ez pedig - figyelemmel a korábbi helyzetre - igen jelentős eredmény.

- a hazánkban nagy lendülettel folytatott építő munkával természetesen együtt járt a kártalanítások számának szaporodása, ez pedig a kártalanítási perek arányának növekedését vonja maga után. 1967-ben 5.065 kártalanítási per indult, ami az összes polgári perek 2,9 százaléka.

- az új kártalanítási jogszabályok komoly jogalkalmazási problémákat is felvetettek. a kezdeti nehézségek azonban a jogalkalmazás fejlődésével fokozatosan eltűnnek. e folyamat meggyorsítását, s ezzel az ítélezési gyakorlat egyre szilárdabb és kiegyensúlyozottabbá válását eredményesen segítik elő azok a kollégiumi állásfoglalások, amelyek a kártalanítási perekben felmerült vitás kérdésekben átfogó jellegű elvi irányítást adtak.

- nem egyszer a legnehezebb próbatétel elé állítja a bíróságokat a lakásbérleti jogviszonyból eredő perekben a törvénynek megfelelő, igazságos döntés hozatala. ezek a perek az állampolgárok életviszonyait a legközvetlenebbül érintik, fontos tehát, hogy elbírálásuknál minden számbajövő érdeket gondosan mérlegeljünk. itt a szocialista együttélés szabályainak megtartása, a társadalmunkban uralkodó erkölcsi elveknek megfelelő magatartásra nevelés volt a legfelsőbb bíróság ítélezésének és elvi irányító munkájának egyik legfőbb célkitűzése.

/folyt.köv./

parlament

bkk. 1. /dr. Szalay...7.folyt./e

tisztelt országgyűlés!

Beszámolómnak nem ölelhette fel a legfelsőbb bíróság munkáját a maga teljességében, minden részletében. Ugy gondolom azonban, hogy egy-két markánsabb vonás kiemelése is alkalmas volt a legfelsőbb bíróság által végzett felelősségteljes, de megtisztelő munka értékelésére. Természetesen ez a munka sem volt mentes eseti hibáktól, de ezeket törvényes eszközeinkkel kijavítottuk. Állandó törekvésünk volt, hogy a legfelsőbb bíróság tevékenységét mind a tudományos megalapozottság, mind pedig a gyakorlati és az élet szükségleteihez való igazodás szempontjából minél magasabb színvonalra emeljük.

Befejezésül a beszámoló arról szólt, hogy a legfelsőbb bíróság feladatai az elkövetkező időszakban tovább növekednek, s ez nagyobb mértékben a polgári jog területét és kisebb részben a büntetőjog területét érinti. Az új gazdasági mechanizmus bevezetése számos új jogszabály hatálybalépésével járt együtt és ezek egy része a bírói jogalkalmazás területét is érinti. Új munkajogi, termelészövetkezeti jogi, földjogi jogszabályok léptek hatályba, módosult a polgári törvénykönyv több szabálya, s új rendelkezések léptek életbe az újításokról szóló jogszabály helyett is. Ezeknek és a többi új jogszabálynak a gyakorlati érvényesülése gazdasági, társadalmi fejlődésünk új szakaszának egyik feltétele. Ezzel kapcsolatban a gyors és helyes elvi irányítás kötelezettsége hárul a legfelsőbb bíróságra.

A munkát a legfelsőbb bíróság már elkezdte: átvizsgálta a munkajogi, a termelészövetkezeti jogi és a termelési szerződésekre vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatos kollégiumi állásfoglalásait abból a szempontból, hogy azok közül az új jogszabályok megalkotásával melyek váltak túlhatadottakká, illetőleg melyek tarthatók fenn továbbra is.

- a legfelsőbb bíróságnak tovább kell fejlesztenie az ítélkezési gyakorlatot elemző tevékenységét, különös gondot kell fordítania a társadalmi és gazdasági összefüggések feltárására, a fejlődő társadalmi viszonyok mélyreható elemzésére, s általában fokoznia kell az elvi irányítás hatékonyságát.

- természetesen egy pillanatra sem lankadhat az állampolgárok szocialista jogtudatát erősítő, jogi kultúráltságát fokozó, a jogi normák önkéntes és tudatos megtartására ösztönző nevelő munka sem. Mindaz bizonyára elősegíti, hogy végül is a jogi normák olyan társadalmi együttélési szabályokká váljanak, amelyeket - erkölcsi tekintélyük miatt - az állampolgárok tömegei kényszer nélkül követnek -, mondotta befejezésül, s kérte az országgyűlést, fogadja el a beszámolót. /mti/

W

parlament

bkk. 2. benkei andrás beszéde

1968. március 29.

tf/gk/e zs

rendelkezésre bocsátjuk benkei andrás belügyminiszter parlamenti felszólalásának némileg rövidített szövegét.

embargó feloldásig!!!

x x x

bevezetőben hangsúlyozta: statisztikai adatok, a nyomozás-elrendelések számának alakulása kétségkívül igazolja, hogy az elmúlt évben - bár még távolról sem kielégítő mértékben - általában csökkent a bűnözés, javult a közrend, a közbiztonság, szilárdult a szocialista törvényesség, erősödött államrendünk biztonsága, e javuló tendencia mindenképpen összefügg azzal, hogy pártunk és kormányunk politikája helyes, hogy népgazdaságunk helyzetét és egészségét jellemzi, társadalmunk aktivitása a szocializmus építésében - fejlődő, hatékony. Országunkban nyugodt, jó politikai légkör uralkodik, s ez kedvező feltételeket teremt a bűnüldöző szervek tevékenységéhez is. Ez erőnket megsokszorozza, növeli munkánk hatásfokát.

- hazánkban a bűnüldöző szervek tevékenységét - különös tekintettel a törvényesség érvényesülésére - társadalmunk, egész közvéleményünk figyelemmel kísérheti és - örvendetes módon - kíséri is. Ez a körülmény, illetve jelenség szocialista rendszerünk-ből, rendszerünk demokratizmusából következik.

- a belügyminisztérium, munkája során, igyekszik eleget tenni pártunk, kormányunk, társadalmunk e téren tanúsított magasfokú és jogos igényességének. Ugy értékeljük, hogy bűnüldöző munkánk törvényessége, tevékenységünk színvonala jó irányba fejlődött az elmúlt időkben. Igényeltük és igényeljük munkánkban a társadalom aktív közreműködését, támogatását mind a bűncselekmények megelőzésében, mind a megtörtént bűnesetek eredményes leleplezésében, felderítésében.

- tudjuk, hogy munkánk sajátosságából következően intézkedéseink általában sújtják azokat az állampolgárokat, akik megsértik törvényeinket, szabályainkat, a társadalmi együttélés normáit; mégis mivel ezek az intézkedések a törvényes keretek és előírások alapján történnek, egybeesnek a lakosság, a társadalom nagy többsége érdekével, igazságérzetével, ezért az emberek többsége segít és támogat bennünket.

/folyt.köv./

- 9 -

10.30/ju

de 107

bkk 2. /benkei ... 1. folyt./-lm

rendőreinket, akikkel az élet legkülönbözőbb területein találkoznak a dolgozók, közéleti embernek tekintik, olyanoknak, akik együtt élnek az állampolgárokkal, szolgálatuk ellátása során kapcsolódnak a dolgozók mindennapi életéhez, munkájához. gyakorlati vált, hogy a különböző szintű rendőri szervek beszámolnak a tanácsok és végrehajtó bizottságok plénumain területük közrendjének, közbiztonságának, a társadalmi tulajdon védelmének helyzetéről, a közlekedés állapotáról. tapasztalati tény, hogy e feladatokhoz a tanácsok, helyi szervek és a tanácsstagok aktív segítséget nyújtanak. munkánkhoz jelentős segítséget kapunk a munkásoktól, az önkéntes rendőrök mindennapi munkájuk becsületes elvégzése mellett - tiszteletet és elismerést érdemlő módon - hozzájárulnak sok bűncselekmény megelőzéséhez, leleplezéséhez, a bűnözők elfogásához, az utcák és szórakozóhelyek rendjét, a dolgozók nyugalmát zavaró garázda személyek megfékezéséhez.

- mint már említettem: az elmúlt évben nem kielégítő mértékben ugyan, de csökkent a bűnözés. ezen belül kimutatható a csökkenés a hatósági személyek elleni, a személyek elleni, a társadalmi tulajdon elleni, a család, az ifjúság, a nemi erkölcs elleni, az állam és a társadalom elleni bűncselekményeknél. a fejlődésre utaló tendenciák mellett vannak figyelmet igénylő - olyan területek is a bűnözésnek, ahol stagnálásról, esetenként pedig a helyzet rosszabbodásáról adhatunk számot. úgy ítéljük meg, hogy a társadalmi tulajdon védelmére az eddiginél nagyobb gondot és figyelmet kell fordítanunk. a csökkenés ellenére is gyakori még a társadalmi tulajdon gondatlan kezelése, nem ritkák az olyan visszaélések, amelyek gyengítik a dolgozók bizalmát, a közélet tisztaságába vetett hitét. előfordul a minden áron nyereségre való törekvés, az egyéni érdekeknek mindenek fölé helyezése, a túlzott anyagi igények kielégítésének hajhászása. mindez olyan jelenség, amely a büntettek elkövetésének okai között szerepel, s e jelenségek hatása a bűnözésre nem lebecsülendő. elég csak megemlíteni, hogy amíg a személyi tulajdon elleni büntettek miatt az elkövetéstől számított tíz napon belül az esetek 70 százalékában feljelentéssel élnek, a társadalmi tulajdon kárára történt cselekményeknél ez az arány alig éri el az 50 százalékot.

/folyt.köv./

- 10 -

10.40/ju

Ac 11.07

bkk 2. /benkei ... 2. folyt./-lm

- a társadalmi tulajdon kárára elkövetett bűncselekmények megelőzésén, felderítésén túlmenően rendszeresen értékeljük egy-egy népgazdasági ág vagy tárca területén elkövetett bűncselekmények alakulását, az elkövetést elősegítő vagy lehetővé tevő okokat. az ilyen értékeléseket megküldjük az érdekelt miniszteriumoknak, illetve főhatóságoknak, az egyedi jelzéseket pedig tájékoztatás és a szükségesnek látszó intézkedés megtétele céljából továbbítjuk az érintett gazdasági egységek vagy más szervek, intézetek, hivatalok stb. vezetőinek. az elmúlt évben több mint ötezer esetben küldtünk ilyen megelőzést célzó egyedi jelzéseket és a büntető eljárásokon kívül mintegy 25 ezer esetben hívtuk fel, főképpen az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben vezető beosztásban levő dolgozók figyelmét olyan hiányszágokra, szabálytalanságokra, amelyeknek felszámolása az esetleges bűncselekmények megelőzését segítené elő. tapasztalatból mondjuk, hogy a különböző szervek a jelzéseket általában megszívlelik és igen sok esetben intézkednek is a hibák, a lazaságok megszüntetésére. mindamelllett hangsúlyozni kell, hogy találkozunk még közönnyel, értetlenséggel is.

a belügyminiszter rámutatott, hogy esetenként más körülmények is megnehezítik a társadalmi tulajdon hathatós védelmét. biztosítási rendszerünk nem ösztönöz eléggé a vagyonőrzés biztonságának fejlesztésére. olyan kiemelkedő, fontos és jó határozatok végrehajtása, mint a cigány-lakosság helyzetének javítása vagy az utógondozás, az utóbbi időben lelassult. egyik oka ez is annak, hogy a cigánybűnözés alakulása, illetve visszaszorítása még nem megnyugtató, továbbá, hogy az utógondozás gyakorlati megoldásában nagyon sok a probléma.

a fiatalok által elkövetett bűncselekmények alakulásáról szólva benkei andrás aláhuzta:

- ifjúságunk túlnyomó többségének eszméi, politikai, erkölcsi arcukat jó irányu fejlődés, egészséges tendenciák jellemzik. tevékenyen és tudatosan munkálkodnak a szocializmus építésén, helyeslik és aktívan segítik pártunk politikáját, általában helytállnak a munka, a tanulás frontján.

/folyt.köv./

- 11 -

10.50/ju

Ac 11.07

11.07

bkk. 2. /benkei...3.folyt./e

mindamelllett ifjúságunk soraiban, igaz, nem nagy számban, vannak nyugtalanító, nem kívánatos megnyilvánulások. a büntető eljárás alá vont fiatalok száma az ország 14-18 éves lakosságának 1.1 százaléka. ez indokolja a jelenleginél összenagrotabb állami és társadalmi intézkedések megtételét a fiatalok aknak a büntetőtől való megóvása és visszatartása érdekében. különösen az imperialisták által szervezett lélekmérgező propaganda leleplezésére kell nagyobb figyelmet fordítanunk; ilyen propaganda leginkább a szabad európa és egyéb nyugati rádiók folytatnak, s e propagandát segíti a hazánkban élő nem nagy számú ellenséges személy tevékenysége is. az illegális határsértési kísérleten tettenért személyeknek csaknem kétharmada a 18 éven aluli gyermekek sorából kerül ki. figyelmet érdemel az is, hogy a büntetőjogilag vétőképtelen gyermekek ugynevezett bűnelkövetése az elmúlt évben is nőtt és helyenként megközelíti a fiatalok bűnözésének arányát.

- kiegyensúlyozott belpolitikai helyzetünk jó feltételeket biztosít ifjúságunk neveléséhez és a fiatalokat ért ellenséges hatások fokozott visszaszorításához. az ifjúság védelme, az ellenséges hatások alóli hatékonyabb kivonása, a bűncselekmények elkövetésétől történő visszatartás egyre inkább társadalmi ügygéválik.

beszéde következő részében benkei andrás elmondta:

- ismeretes, hogy az utóbbi években jelentős mértékben növekedett az idegenforgalom, nőtt a hazánkból külföldre utazó állampolgárok száma és még nagyobb mértékben emelkedett a szocialista, illetve kapitalista országokból hazánkba beutazó, illetve magyarországon átutazó állampolgárok száma. az idegenforgalom örvendetes növekedése bennünket is meglelégedéssel tölt el. meggyőződésünk, hogy hozzájárul hazánk és szocialista vívmányaink reális megismertetéséhez, népünk, szocialista államrendünk tekintélyének további növekedéséhez mind a szocialista, mind a kapitalista világban.

/folyt.köv./

- 12 -

11.00/ju

de 1130

1147

bkk. 2. /benkei...4.folyt./e

- mindezek miatt nagy figyelemmel látjuk el azokat a megnövekedett feladatokat, amelyek az idegenforgalommal kapcsolatosak. elsősorban a különböző utiokmányok kiadására gondolok, valamint a be- és átutazók okmányainak ellenőrzésére, a növekvő közlekedési gondok enyhítésében való közreműködésre. az idegenforgalommal együttjáró feladat azonban a legkülönbözőbb vám-, csempész- és valutavisszaélések, valamint az ellenséges tevékenységet folytató személyek leleplezése is. tizenhárom százalékkal növekedtek a vám- és valutabüntettek, s emelkedett az embercsempészesi kísérletek száma is. képviselőtársaim is tudják: a nyugati felbujtók nem az embercsempészeket, törvényeink megsértőit itélik el - hanem minket. néhány számadat, amely önmagában is bizonyítja egyes rosszhiszemű és rosszindulatu nyugati sajtótermék állításának valótlanságát. az elmúlt évben a kapitalista országok 485 000 beutazó, illetve átutazó állampolgára tartózkodott hosszabb-rövidebb ideig hazánkban. törvényeink megsértése miatt közülük összesen 325 személlyel szemben jártunk el: 144-nek bevontuk a tartózkodási engedélyét, 83 személyt kiutasítottunk és -súlyosabb bűncselekmény elkövetése miatt - 98 személy került őrizetbe, egy részük bíróság elé. törvényesen alkalmazott rendszabályaink a hozzánk utazó nyugati állampolgároknak tehát csak ezred százalékokban kifejezhető hányadát érintették.

a belügyminiszter felszólalásának következő témája az volt, hogy a közúti közlekedésben résztvevő gépjárművek évről-évre növekvő száma milyen feladatokat ró a belügyminisztérium szerveire. köztudott, hogy az utóbbi években átlagosan 60 000-70 000 új gépjármű kapcsolódik be a forgalomba esztendőnként, csupán a személygépjárművek száma már több mint 150 000. a közúti közlekedésben résztvevő összes gépjárművek száma több mint 800 000. gépjárművezetői engedéllyel közel egymillió állampolgár rendelkezik.

- a belügyminisztérium a társ-szervekkel együtt megfelelő jogszabályok kidolgozásával, forgalomszervezési intézkedésekkel, a forgalomirányítás hatékonyságának fokozásával, a közlekedésben résztvevő személyek nevelésével, a szükséges esetekben felelősségre vonással igyekszik megjavítani a közlekedés rendjét, a személyi és vagyonbiztonságot.

/folyt.köv./

- 13 -

11.05/ju

de 1130

1147

parlament

bkk 2. /benkei ... 5. folyt./-lm

az utóbbi négy-öt év vizsgálatából olyan következtetést vonhatunk le, hogy a közúti balesetek száma - csökkenő mértékben ugyan, de mégis - nő és igen sok emberéletet, illetve anyagi kárt követel. tavaly emiatt 784 ember halt meg és nagyszámu súlyos sérülés történt. a balesetek 90 százaléka mulasztás, gondatlanság miatt következett be, ezen belül mintegy 70 százalékban a gépjárművezetők és 20 százalékban a gyalogosok mulasztása következtében. meglehetősen magas a műszaki meghibásodások miatt előfordult balesetek aránya is. társadalmi erőfeszítéseink ellenére sem csökkent, hanem nőtt az alkoholos befolyásoltságból történt balesetek száma, amely az elmúlt évben a megelőző esztendőhöz képest csaknem 10 százalékos növekedést mutatott. az összes személyi sérüléssel járó balesetek 15.9 százalékánál játszott közre az ittas állapot.

- a közlekedési fegyelem szilárdítása, a forgalom zavartalanlansága és biztonsága érdekében arra törekszünk, hogy differenciált intézkedésekkel fegyelmezzük az arra rászorulókat, a maguk és mások testi épségét, életét veszélyeztető gondatlan szabályszegőket. rendőreink az elmúlt évben 13 067 esetben kezdeményeztek büntető eljárást, 154 000 alkalommal tettek szabálysértési följelentést és alkalmaztak helyszíni bírságolást.

a továbbiakban megemlítette a miniszter, hogy 1967-ben a rendőrség mintegy 3 500 esetben tett javaslatot kényszerelvönő kura alkalmazására és csaknem hétezer személyt szállítatott be a kijózanító intézetbe. az italmérő helyiségek ellenőrzése során ittas személyek, illetve fiatalokruak szeszest itallal történt kiszolgálása miatt 4351 esetben kellett t szabálysértési följelentést tenni. tovább fokozzák az ilyen irányu rendőri, társadalmi erőfeszítéseket, visszatartó intézkedéseket.

beszéde következő részében benkei andrás kiemelte:

az elkövetett bűncselekmények felderítésének eredményessége, vagy az ismeretlen tettesek kézrekerítése miatt megszüntetett nyomozások aránya, illetve az a körülmény, hogy rövidebb lett a bűncselekmények felderítésének ideje - mindez nem csökkentheti a bizonyítás objektivitását célzó erőfeszítéseket. kormányzatunk gondoskodott és gondoskodik korszerű, tudományos és gyakorlati igényeket kielégítő technikai eszközökről a rendőri munkához. a tudományos felkészültségű szakemberek, orvosok, vegyészek, fizikusok és más szakértők mind a büntető, mind a polgári eljárásban jelentős segítséget nyújtanak az igazság, a bűnösség vagy az ártatlanság, a terhelő vagy súlyosbító, illetve a mentő-enyhítő körülmények, tények felderítéséhez. e tekintetben - mondta a belügyminiszter - a rendelkezésünkre álló lehetőségek jobb kihasználásával minőségileg javítani kell és lehet a bizonyítási eljárásokon.
/folyt.köv./

11.10/ju

- 14 -

de 1130
1147

parlament

bkk. 2. /benkei...6.folyt./e

megjegyezte benkei andrás, hogy az elmúlt évben a büntető eljárás lefolytatása végett továbbított ügyek közül az ügyészség 4.5 százalékban küldött vissza ügyeket, rendelt el pótnyomozást. a bünt elkövetők összetételében a büntetlen előéletűek száma csökkent, cselekményeik és azok indítékai kisebb társadalmi veszélyességűek, tettük elkövetésének módja általában egyszerű. ezzel szemben az elmúlt évben a bíróságok által elítélt személyeknek több mint egyharmadát tették ki azok, akik visszaeső, illetve veszélyes bűnözőként szerepelnek a nyilvántartásban.

- tavaly a büntető eljárások számának csökkenéséhez - a közbiztonság kedvező alakulásával együtt - az is hozzájárult, hogy a belügyminisztérium szervei a jogalkalmazás jogpolitikai elveinek megfelelően kevesebb ügyet adtak át bírósági eljárásra. így például a büntető eljárás rendelkezéseinek megfelelően hétezer esetben eltekintettek a nyomozás elrendelésétől, mert az elkövetett cselekmény csak csekély mértékben volt veszélyes a társadalomra. ilyenkor az elkövető személy kioktatást, figyelmeztetést kap. a rendőri szervek a nyomozást több mint tízezer ügyben úgy zárták le, hogy a tetteket figyelmeztetésben részesítették, illetve ügyét a társadalmi bírósághoz, vagy a fegyelmi hatósághoz adták át megfelelő eljárás végett. e számok is mutatják, hogy a rendőri szerveink tevékenységük során széleskörűen differenciálnak, s ez a tendencia találkozik a dolgozók igazságérzetével, egyetértésével is. a rendőri munkának e kiegyensúlyozott gyakorlata - annál is inkább, mivel sokezer kisebb súlyu ügyről van szó, - azzal jár, hogy egyes esetekben a nyomozást felülbíráló ügyészi szervek a rendőrségtől eltérő álláspontot foglalnak el. ilyen esetekben sokoldalú mérlegelésre van szükség és lehetőség, ezért különösen a „határesetekben”, előfordulhatnak eltérő minősítések is. a törvényesség biztosítása érdekében mindemellett még szorosabb együttműködésére van szükség a rendőri és az ügyészi szerveknek.

felszólalását így zárta benkei andrás:

- eredményeinket a pártszervezetektől, állami szerveinktől, a dolgozóktól kapott segítséggel tudtuk elérni. a sokirányu munka során személyi állományunk szakmai és politikai ismeretei gyarapodtak, fejlődtek, tapasztalatai gazdagodtak, erősödött hivatástudatuk, politikai meggyőződésük. a belügyminisztérium állománya a továbbiakban is képes és alkalmas arra, hogy ellássa bonyolult feladatait, megfelelően azoknak a követelményeknek, amelyek elé kormányzatunk, dolgozó népünk állította.
/mti/

11.20/ju

- 15 -

de
1147

parlament

bkk. 3. folytatta tanácskozását az országgyűlés

t zs-hi-di-sl-tf-pr/gg-tm/e zs

1968. március 29.

pénteken délelőtt 10 órakor folytatta tanácskozását az országgyűlés.

az ülésen részt vett Losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke; kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára, apró Antal, Biszku Béla, Fehér Lajos, Gáspár Sándor, Kállai Gyula, Szirmai István, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai.

a diplomáciai páholyokban helyet foglalt a budapesti diplomáciai képviselők több vezetője.

az ülést Kállai Gyula, az országgyűlés elnöke nyitotta meg. bejelentette, hogy a pénteki ülést - napirend szerint - a népköztársaság legfőbb ügyészének beszámolójával kezdődik. javasolta, hogy az országgyűlés a beszámoló elhangzása után hallgassa meg a népköztársaság legfelsőbb bírósága elnökének beszámolóját is, s a két előterjesztést együttesen vitassa meg. az országgyűlés a javaslatot elfogadta.

ezután dr. Szénási Géza, a népköztársaság legfőbb ügyésze tartott beszámolót.

/dr. Szénási Géza beszédét március 28-1 bkk. 2. számú kiadásunkon közöltük.

az embargót feloldjuk! /

/folyt.köv./

10.30/ju

-16-

el 1147

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe!

tó/tm/e

1968. március 29.

Javítás a március 28-1 bkk. 2. /dr. Szénási Géza beszéde/ számú hírünkre:

az 1. folytatás második bekezdésének 5. sorában a szöveg helyesen:

...csak azt kíván t a m érzékelteni...

a 2. folytatás megszólítás alatti második bekezdése utolsó előtti sorának végén elkövetőknél helyett

elkövetők irandó.

a 4. folytatás utolsó bekezdésének 4. sorában a

közeli szó kimarad.

ugyanezen bekezdés utolsó mondata /a differenciált... érvényesül/ törlendő.

az 5. folytatás 2. bekezdése utolsó sorának első szava vagy helyett

vagyont.

a 6. folytatás második bekezdése 7. sorában bírósági eljárás helyett

bírói eljárás irandó.

ugyanezen bekezdés 10. sorában csekélyebb tárgyi súlyu ügyekben helyett csekélyebb súlyu ügyekben irandó, tehát a tárgyi szó kimarad.

a 7. folytatás második bekezdésének /a büntető.../ 5. sorának végén a jogpolitikai szó törlendő, tehát a mondat így fejeződik be:

...a jogalkalmazás elveit.

ugyanezen bekezdés alutól számított 4. sorának végéről a bírói szó törlendő. ez a mondat így kezdődik: az ilyen ítéletek ellen...

/folyt.köv./

12.15/ju

-17-

el

parlament

/javítások...folyt./e

a 8. folytatás első bekezdése 6. sorában kezdődő mondat /e vizsgálatok... tudomására hoztuk /

t ö r l e n d ő.

a 9. folytatás második bekezdése 3. sorának végén az en- nek szó helyét a n n a k irandó.

a 10. folytatás utolsó bekezdésének 3. sorából az ügyészek vizsgálatai szavak törleendő.

a 11. folytatás első bekezdése /a munkavédelemre vonatkozó... az ügyészségek/ kimarad.

a 12. folytatás 5. bekezdésének utolsó előtti sorában a 753 eset helyett több mint 700 esetben irandó.

a 13. folytatás 2. bekezdésének közepétől a szöveg helyesen: ...munkaügyi, ujtási, stb. perekre utalok. a közbeeső szavak törleendő. ugyanezen folytatás 4. bekezdésének első mondata helyesen: 1967-ben csaknem 800 ügyészi keresetet indítottunk, 9 000 ügyben léptünk fel. a mondat többi része kimarad.

ugyancsak a 13. folytatás 5. bekezdése második sorának végén lévő „ítélkezésben mutatózó,„ szavak kimaradnak.

szintén a 13. folytatás utolsó bekezdése harmadik sorában a gondolatjelben lévő m e g f e l e l ő i d ő elteltével szavak törleendő.

a 14. folytatás második bekezdésének utolsó előtti sorában az első két szó helyesen: célzó m u n k á b a n .

a 15. folytatás első bekezdésének második sora közepétől a szöveg helyesen: ...üzérekre és árdrágitókra, még akkor is, ha tevékenységüket...

/folyt.köv./

12.20/ju

de 1242

-18-

parlament

javitáspk ... folyt./-Lm

javitás a mai bkk-1 /dr. szalay józsef beszéde/ számú hírünkre:

a második folytatás harmadik bekezdése utolsóelőtti sorában a rendelkezésre szó helyett r e n d e z é s é r e ...

irandó.

a 4. folytatás harmadik bekezdése második sorában a szöveg helyesen: ... követelmény, és ez első sorban a főbüntetés....

az 5. folytatás harmadik bekezdésének első sora helyesen: ezután arról tett említést, hogy a b e s z á m o l á s i

i d ő s z a k b a n kiemelkedő jelentőségűek...

/folyt.köv./

bkk 3. /folytatta ... 1. folyt./-Lm

a legfőbb ügyész nagy tetszéssel fogadott beszéde után dr. szalay józsef, a legfelsőbb bíróság elnöke tartotta meg beszámolóját.

/dr. szalay józsef beszédét március 28-1 bkk-1-es számú kiadásunkban közöltük, az embgargót feloldjuk./

dr. szalay józsef nagy tapssal fogadott beszéde után az elnök szünetet rendelt el.

/folyt.köv./

12.25/ju

de 1242

-19-

parlament

bkk 3. /folytatta ... 3. folyt./-lm

ezután benkel andrás belügyminiszter emelkedett szólásra.
/ beszédét mai bkk 2-es kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk./

x x x

javítások a benkel-beszédhez:

az 1. folytatás 11. sorában a szöveg helyesen:

... az önkéntes rendőrök több tízezres táborától. a munkásörök, az önkéntes rendőrök mindennapi munkájuk

a 4. folytatás 1. bekezdésének alulról számított ötödik sorában a szöveg helyesen:

... és - viszonylag súlyosabb bűncselekmény ...

a 6. folytatás utolsó bekezdésének végére pótlólag a következő mondatot kérjük írni:

a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnöke beszámolójával egyetértek.

/folyt.köv./

13.25/ju

de

parlament

bkk 3. /folytatta ... 4. folyt./-lm

kovács istvánné, pest megye 2. számú választókerületének

képviselője szűkebb hazája életének példával bizonyította, hogy a társadalmi tulajdon rovására elkövetett bűncselekmények gyakran gondatlanságra, hanyagságra, felelőtlenségre vezethetők vissza. pest megyében a múlt évben 3.2 millió forintos kár érte a földműveszövetkezeteket. ebből egymillió forint egyetlen visszaélés számláját terheli. olyan személyt alkalmaztak ugyanis könyvvégzőknek, aki korábban már négy évet töltött börtönben társadalmi tulajdon elleni büntett miatt, s új beosztásában is kihasználta az ellenőrzés lazaságait.

a képviselő a továbbiakban bírálta a kisajátítási eljárások hibáit, majd a helyenként még ma is fellelhető telekspekulációval foglalkozott. rámutatott: előfordul, hogy egyes községekben, mint például érden 30, vagy ennél több telek van egy-egy személy tulajdonában. ilyen esetekben nyilvánvaló, hogy nyereszkesedés a cél. azzal a szándékkal vásárolták fel a kedvezményes állami áron forgalomba hozott telkeket, hogy később jóval magasabb összegért tudjanak azokon.

hangsúlyozta; jogszabályban is korlátozni kellene azoknak a telkeknek a számát, amelyek egy-egy személy birtokában kerülhetnek. ki kellene modani: családtagonként mindenkinek legfeljebb egy-egy telke lehessen, a megállapított mennyiséget meghaladó többletet pedig a tulajdonos legyen köteles záros határidőn belül az államnak felajánlani, vagy eladni. azt is indítványozta, hogy az állam által parcellázott, illetve értékesített telkekre általánosan 10 éves elidegenítési tiltságot vezessenek be. ez alól csak kivételes esetekben adjanak mentesítést.

a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolóját elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

13.30/lm

de

parlament

bkk. 3. /folytatta...5.folyt./e

katona sándor, csongrád megye 3.számú választókerületének

képviselője a bíróságok mellett működő telekkönyvi hatóságok munkájával foglalkozott. rámutatott: tarthatatlan az a helyzet, hogy a telekkönyvek nem tükrözik a földtulajdonban bekövetkezett változásokat. a nyilvántartások adatainak tekintélyes részében a földterület tényleges gazdája, használója helyett a régi tulajdonos neve szerepel. megemlítette, hogy például a budapesti mezőgazdasági gépgyár makói gyáregységének területe még mindig máv-tulajdonként van bejegyezve, holott már sok éve a gyár telephelye. ugyanígy rendezetlen az ötvenes évek elején az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek tulajdonába, kezelésébe adott, tagosított földek helyzete. csongrádban és az alföld más részeiben is - különösen a tanyavilágban - mindmáig sok áldatlan vita, hosszadalmas, felesleges pereskedés forrása a rendezetlen tulajdonviszony.

a képviselő a kormány segítségét kérte, hogy legkésőbb 1970-ig pótolhassák a több évtizedes elmaradást. jövőre megkezdődik a földtulajdon és földhasználat továbbfejlesztéséről 1967-ben elfogadott törvény végrehajtása. ehhez azonban olyan telekkönyvekre lesz szükség, amelyek már a reális képet tükrözik. ezért a telekkönyvi hivatalok munkájához, sokrétű feladataik megoldásához mielőbb meg kell teremteni a szükséges anyagi és személyi feltételeket.

a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolóját elfogadta.

/folyt.köv./

14.05/ju

de

-24-

parlament

bkk. 3. /folytatta ...6.folyt./e

terényi józsefné /borsod megye 13. választókerület/ a

legfelsőbb bíróság elvi irányító tevékenységével és a büncselekmények megelőzésének kérdésével foglalkozott. hangoztatta: a legfelsőbb bíróság elvi irányításának hatása - a bírói ítéletek nyomán - társadalmi életünk minden területén lemérhető. nemcsak a jogi szakemberek, hanem szinte minden dolgozó élénk figyelemmel kíséri, s véleményt mond az egyes intézkedésekről. az észrevételek, vélemények röviden úgy foglalhatók össze, hogy szigorubb büntetést az emberi élet ellen irányuló büncselekmények elkövetői számára; gyorsabb és hatásosabb intézkedéseket a huligánok ellen; végül pedig: ügyeljünk arra, hogy a társadalmi tulajdon megkárosítóinak ne legyen módjuk újabb visszaélésekre.

- szocialista társadalmunkban természetesen a nagyobb szigorúságot is elsősorban a nevelés, és a megelőzés szempontjából tartjuk fontosnak -, mutatott rá, s e törekvés helyességét saját nevelői tapasztalatával támasztotta alá. nem lehet elég korán kezdeni a bűnözés megelőzését célzó nevelőmunkát - mondotta, s hozzáfűzte, hogy itt elsősorban a szülőkre hárul nagy felelősség. ugyanilyen fontos azonban a gyámhatóságok, az ifjúságvédelmi felügyelők, a pedagógusok, a rendőrség, a bíróság együttműködése, különösen az erkölcsileg veszélyeztetett kiskorúak felkutatásában, életkörülményeik megváltoztatásában. a képviselő végezetül felhívta a figyelmet arra: fontos, hogy az üzemek, vállalatok is az eddiginél többet foglalkozzanak a gyermekeiket elhanyagoló szülők felvilágosításával, nevelésével.

ezután ebédszünet következett.

/folyt.köv./

14.10/ju

de

-25-

bkk. 3. /folytatta...7.folyt./e

ebédszünet után dr. beresztóczy miklós elnökletével folytatódott a tanácskozás. dr. korom mihály igazságügyminiszter volt a következő felszólaló.

dr. korom mihály igazságügyminiszter felszólalásában hangsúlyozta:

- nálunk ma rend és jogbiztonság van, országunk helyzete nyugodt és konszolidált, s ebben nem kis része van a rendőrség, az ügyészségek, a bíróságok dolgozóinak, akik nagy felelősséggel végzik munkájukat. tovább emelkedett a bűnüldöző és az igazságügyi szervek munkájának színvonala, helyes irányu és kiegyensúlyozott a tevékenységük. mindez nem jelenti azt, hogy nincsenek gondok, problémák.

- sokat foglalkozunk mostanában a bűncselekmények alakulásával, a bűnözés okainak kutatásával, a megelőzés hatékonyságának növelésével. a legfőbb ügyészi beszámolóiból is megtudhattuk, hogy 1962-1965-höz képest összességében némi csökkenést mutat a bűnözés, ennek ellenére nem mondható, hogy jelentős mértékű lenne a pozitív változás. egyébként a bűnözés helyzetének, alakulásának tendenciáiról ma másként beszélünk, mint mondjuk tizenöt évvel ezelőtt. akkor ugyanis azt gondoltuk és hittük is, hogy a szocializmus építésének előrehaladtával automatikusan csökken a bűncselekmények száma. rájöttünk aztán és most is látjuk, hogy ez nem volt helyes felfogás, a következménye viszont az lett, lehetett, hogy csökkent erőfeszítéseink hatékonysága. valójában a reális felfogás az, hogy az átmeneti társadalomban a bűnözés növekedése, csökkenése és a stagnálás váltogatja egymást. a bonyolult helyzet sokféle tényezőtől függ. nem vitás, hogy csakis a szocialista társadalom képes felszámolni a bűnözés okait, erre az osztályellentétektől terhes, a kizsákmányoláson alapuló kapitalista rend képtelen. természetesen a bűnözési okok megszüntetése nem megy egyik napról a másikra, korántsem érvényesülhet itt valamiféle automatizmus.

- ha a kapitalista országok bűnözési arányszámait összehasonlítjuk a miénkkal, az eredmény minden vonatkozásban számunkra kedvezőbb. ez jó dolog, de nem nyugtathat meg bennünket, mint ahogy az sem, hogy ha a felszabadulás előtti állapotokhoz mérjük eredményeinket. tisztában vagyunk azzal, hogy a bűncselekmények számának lényeges csökkentésére irányuló erőfeszítéseink csak hosszabb távon érnek célt.

/folyt.köv./
16.05/11

- 26 -

16.45 kiev

bkk 3. /folytatta ... 8. folyt./-lm

nyilvánvaló ez, különösen akkor, ha a társadalmi tudat további fejlődését is, mint fontos segítő tényezőt ide számítjuk. mindameltett társadalmi rendünk szilárdságát ékesen bizonyítja ország-világ előtt, hogy az államellenes bűncselekmények az összes büntetteknek még fél százalékát sem teszik ki. elkövetői pedig elnyerik méltó büntetésüket, mert senkinek sem engedjük meg, hogy megsértse vagy veszélyeztesse társadalmi rendünket. olyan elv ez, amelyből, miként eddig, a jövőben sem engedjük egy jótányit sem, és bűnüldöző hatóságaink részen vannak az államellenes cselekményekkel szemben.

- társadalmunkban az emberi élet és a testi épség védelme minden mást megelőz. főbenjáró bűncselekménynek tekintjük az emberi élet kioltását. évek óta stagnálás tapasztalható az emberölésért elítéltek számában, amely 1966-ban 113, 1967-ben 114 volt. valamelyest csökkent az emberölési kísérletek száma. viszont súlyos testi sértés miatt az 1966. évi 3400-zal szemben tavaly 2900 személyt kellett elítélni.

a társadalmi és a személyi tulajdon elleni büntettekéről szólva a miniszter rámutatott: jóllehet nem növekedett az ilyen bűncselekmények száma, de bizonyos jelenségekre feltétlenül fel kell figyelni. akadnak, nem is kevesen, akik boldogulásukat nem a becsültes munkával akarják biztosítani, gyakran találkozunk anyagi vágyakozással, gyors meggazdagodási vágygal, az ilyen törekvés törvénytelen kielégítésével, harácsolással, lopással, csalással, sikkasztással és más büntettekkel. a „kijárásnak” megvesztegetésnek is szép számmal fordulnak még elő esetei. közügy az ilyen jelenségekkel szembeni fellépés, határozottabban, hatásosabban kell eljárniuk a bűnüldöző szerveknek.

a polgári ítélkezéssel kapcsolatban korom mihály arról szólt, hogy az új gazdaságirányítási rendszerben a polgári ítélkezés jelentősége fokozódik. a bíróságok és a gazdasági döntőbizottságok hatásköre megnő, és számos olyan jellegű ügyben kell eljárniuk, amely az új mechanizmus megfelelő érvényesülését hivatott elősegíteni. ezért a jövőben különös figyelemmel kell kísérni a polgári ítélkezési gyakorlatot, s messzemenően segíteni kell az egészséges és helyes szemlélet, joggyakorlat kialakulását.

/folyt.köv./

16.15/ju

-27-

16.45 kiev

16.45 kiev

bkk 3. /folytatta ... 9. folyt./-lm

egyik fontos követelmény a bűnülőző és igazságszolgáltató szervek munkájában, hogy a bűnelkövetéstől a jogerős ítéletig mindig rövidebb idő teljék el. a nyomozás időtartama az utóbbi években rövidebb lett. a bíróságoknál is első fokon általában hat hét alatt befejeződnék az ügyek, a bonyolult, sok vádlottas esetek kivételével. a bűnelkövetők gyors felelősségrevonása - és természetesen megfelelő büntetése - egyik fontos eszköze a megelőzésnek, az általános visszatartásnak. ha ugyanis csak akkor lesz jogerős egy ítélet, amikor a cselekményt az emberek esetleg már el is feledték, az ítélet nem segíti elő a prevenciót. vonatkozik ez a vitás gazdasági ügyek eldöntésére is, mert fontos társadalmi és egyéni érdek, hogy ezek mielőbb rendeződjenek. tudom és elismerem, hogy előadónak e téren nehézségek, mint például a szervek nagy megterhelése, a létszámviszonyokhoz képest sok ügy stb. gyakran azonban a rendőri, ügyészi és bírósági szervek túlbonyolítják az ügyeket. a bizonyítás mértékével kapcsolatban fordul elő olyesmi elég sokszor, agyonbizonyítgatnak, dolgokat, ami lassítja az ügyintézés tempóját, fölöslegesen időt, energiát rabol el. természetesen hiba lenne a másik végletbe esni, felületese munkát végezni, mert emberek, értékek sorsa felől dönteni csak a tényállás pontos felderítése után lehet.

a bírósági ítéletek döntő többsége megfelel a szocialista törvényesség követelményeinek. vannak azonban nem megfelelő ítéletek is. igazságot szolgáltatni - különösen szeretőgazó, bonyolult ügyekben - nem könnyű. a bírák soha ne tévesszék szem elől, hogy a jó ítéletek, de a helytelenek sem maradnak a tárgyaló termekben. hatásuk jó és rossz értelemben egyaránt továbbgyűrűzik az érintettek munka-, lakókörnyezetében, nem ritkán egész társadalmunkat, közvéleményünket megmozgatják, foglalkoztatják. ezért nagy a bírák felelőssége.

a bíróságok - alkotmányunk rendelkezésének megfelelően - csak a törvénynek és saját lelkiismeretüknek, belső meggyőződésüknek vannak alávetve. természetesen ez nem azt jelenti, hogy bíránk tértől és időtől, a társadalmi követelményektől elszigetelten fogják fel hivatásukat, mert az nagyon rossz lenne. a bírák figyelemmel kísérik az élet új és új problémáit, politikailag és szakmailag képezik magukat. munkájukban sok segítséget kapnak a társadalomtól, az egészséges közvéleménytől.

/folyt.köv./

16.20/ju

Kle

16.145/ju

bkk. 3. /folytatta...10.folyt./e

mostanában a sajtó, a hírközlő szervek is gyakran foglalkoznak az igazságszolgáltatás különféle kérdéseivel. nem haszontalan dolog ez, mert a közvélemény helyes tájékoztatása mellett orientálnak is, jogos kritikai megjegyzéseik segítik az igazságszolgáltatást és sok, általunk is valósnak tartott hibára, problémára hívják fel a figyelmet.

korom Mihály szövegében azonban, hogy olykor hibás, téves tájékoztatás is napvilágot lát. ilyen esetben az olvasók nem a cikket vélik hibásnak, hanem az ítéletet.

a jogpolitikával kapcsolatban az igazságügyminiszter hangsúlyozta, hogy szorgalmazni kell a rendőri és az ügyészi vezetők együttműködését - elvi alapon. azt jelenti ez a gyakorlatban, hogy az egymás munkájában fellelhető negatívumokra kölcsönösen hívják fel a figyelmet. különösen a másodfokú bíróságok tudnak ebben sokat segíteni a nyomozó szerveknek, úgy, hogy nemcsak egyszerűen hatályon kívül helyeznek ügyeket, hanem rámutatnak a nyomozati eljárás során előfordult hibákra is.

kitért korom Mihály arra is, hogy a gazdaságirányítás új rendszere napirendre tűzte egész jogrendszerünk reformját is. különösen a rendőri, az ügyészi és a bírósági szervek munkáját közvetlenül érintő bűnülőzőzési és igazságszolgáltatási kérdésekről van szó. az illetékesek már foglalkoznak a büntető és a polgári eljárási törvények, a bírósági, az ügyészségi szervezetekkel és hatáskörökkel foglalkozó törvények felülvizsgálásával, korszerűbbé tételével. az eddiginél egységesebbé kell tenni az igazságszolgáltatást azért is, mert a mögöttük levő időben sokféle fórumon történt a jogviták eldöntése. az egységesítés kérdését már programjába vette a kormány, s első lépésként a gazdasági döntőbizottsági szervezetet az igazságügyminiszter felügyelete alá helyezte.

megemlítette a miniszter azt is, hogy a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolójában érintett, a családjogi törvény módosításával kapcsolatos javaslat, továbbá a telekpolitikai kérdésekhez kapcsolódott képviselői észrevétel helyénvaló, az illetékesek foglalkoznak majd e két problémakörrel. korom Mihály bejelentette, hogy most, a tanácskozás napján írta alá azt a miniszteri rendeletet, amely a telekpolitikai kérdésekről intézkedik.

/folyt.köv./

16.25/ju

Kle

bkk. 3. /folytatta...11.folyt./e

befejezésül hangsúlyozta:

- minden garancia megvan arra, hogy a bűnüldöző szervek, a bíróságok a jövőben is a párt fő politikai vonalának megfelelően, a kormány jogpolitikai irányelveinek szellemében végzik felelősségteljes munkájukat - társadalmi rendünk védelmében.

Iván Istvánné képviselő /bács-kiskun megye, 11-es választókerület/ családjogi kérdésekkel foglalkozott. hangsúlyozta, hogy a házasság, a család intézményének megszilárdítása társadalmunknak alapvető érdeke.

- nem szabad elfeledni - mondotta -, hogy minden válásból sérült emberek kerülnek ki és sérültekké, beteglekké válnak a gyermekek is. ha mégis válásra kerül sor, úgy vélem, hasznos lenne, ha a bírói ítéletek az eddiginél is nyomatékosabban hangsúlyoznák a társadalom rosszállását azzal a házastárssal szemben, aki szembeszegült a joggal, és akinek magatartása alapul szolgált a házasság végleges megromlásához. olyan esetekben, amikor az italozási szenvedély vagy a munkahely rossz erkölcsi légköre vezet a házasság felbomlásához, célszerű lenne, ha a bontóper befejezése után bírói figyelmeztetés hívná fel a munkahely vezetőinek figyelmét a káros körülményekre. jelenleg a bíróságok nemigen ének ezzel a lehetőséggel.

ezután arról szólt, hogy a társadalomnak is nagy a felelőssége a rosszul sikerült házasságokból kikerült gyermekekért. a jogszolgáltatás fontos feladata, hogy a gyermeket annál a szülőnél helyezze el, aki annak nevelésére alkalmasabb. a gyermek elhelyezése szempontjából nem szabad döntőnek tekinteni a gyermek életkorát és nemét; az összes körülményeket együtt vizsgálva kell dönteni.

/folyt.köv./

16.30/ju

bkk 3. /folytatta ...12. folyt./-lm

a képviselő ezután a gyermekek szülők iránti kötelességéről beszélt. mint mondotta, a társadalom messzemenően gondoskodik az idős emberekről, de nem csupán az államnak vannak ilyen kötelességei, hanem az idős emberek gyermekeinek is. mégis gyakran előfordul, hogy egyébként jó anyagi körülmények között élők nem törődnek szüleikkel, eltaszítják maguktól, szeretetotthonba küldik őket. a képviselő hangsúlyozta: indokoltnak, társadalmilag és emberileg egyaránt igazságosnak tartaná, hogy a legelemibb kötelességüket elmulasztó embereket szükség esetén hatósági eszközökkel az eddiginél is következetesebben köteleznék, hogy gondoskodjanak szüleikről.

a beszámolókat elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

Szerecz László, /somogy megye 1-es számú választókerülete/

egyebek között azt emelte ki, hogy noha az új kisajátítási jogszabály rögzítette a reális kártalanítás elvét, ezt az elvet a különböző állami szervek gyakran helytelenül alkalmazzák, ezzel feleslegesen növelik a peres ügyek számát. megemlítette, hogy a kisajátítást kérőknek gyakran nem áll módjukban az objektum értékének megfelelő összeget felajánlani. hogy mihamarabb birtokossá váljanak, megígérik az általuk adható legmagasabb összeget, de fizetés helyett inkább vállalják az esetleges bírói utat.

- érdemes lenne megfontolni, hogy a kártalanításra vonatkozó rendelkezés megfelelő részét módosítsák úgy, hogy lehetőség nyíljon a kisajátítandó terület forgalmi értékét jobban megközelítő összeg felajánlására, így a felek megegyezésére, azaz a peres eljárások számának csökkentésére.

a képviselő ezután hangsúlyozta, hogy elérkezett az ideje az új lakástörvény kibocsátásának. a jelenlegi eljárás alapjául szolgáló törvény nem tudja egyértelműen megakadályozni - sem a lakástulajdonosok, sem a bérlők szocialista együttélés szabályait sértő magatartását. előfordul például, hogy a bérlők egy része, tudva, hogy rövid időn belül elhagyja bérletét, albérlet vesztéséhez, aki elköltözése után is a lakásban marad, a bíróság ugyan megállapítja ilyenkor a jogcím nélküli elfoglalást, de a fennálló állapotot - lakáshiány miatt - megszüntetni nem tudja. még visszatétlen szöbb, és az utóbbi időben mind gyakoribb az az eset, - különösen üdülőhelyek környékén - hogy a bérlő otp-kölcsönrel saját házat épít, de azt nyilvánvalóan busás haszonnal - másoknak adja ki.

/folyt.köv./
16.35-11

parlament

bkk. 3. /folytatta...13.folyt./e

klujber lászló, fejér megye 12. számú választókerületének

képviselője hangsúlyozta: a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolója felett megnyitott vita országgyűlésünk megnövekedett hatáskörének, felelősségének és népképviselőink rátermett ellenőrzésének bizonyítéka. az a tény, hogy nemcsak tudomásul vesszük a jelentéseket, hanem megvitátjuk és szavazunk felettük, arról tanuskodik; társadalmi fejlődésünk olyan szakaszához értünk, amikor a bűnüldözés és igazságszolgáltatás nem csupán szakma, hanem egyre inkább egész néplünket érintő, s érdeklő politikai kérdés.

a továbbiakban elmondta, hogy járásukban egyik-másik üzemi gazdasági vezetői szabadulni igyekeznek azoktól a létesítményektől, szolgálati lakásoktól, üzemi óvodáktól, bölcsődéktől, művelődési háztól, amelyek fenntartása a vállalati költséget terheli, vagyis rontja a nyereséget. a tanácsok kezelésébe szeretnék adni ezeket, hogy a társadalom vállalja a terheket.

helyeselte, hogy a legfőbb ügyész jelentése szerint a jövőben következetesebb lesz az ügyészségek általános felügyeleti tevékenysége. az ügyészségek rendszeresen és következetesen figyelemmel kísérik majd, hogy az állami szervek, vállalatok, tsz-ek, illetve az állampolgárok tiszteletben tartják-e a jogokat és köteleességeket meghatározó jogszabályok rendelkezéseit. ugyanakkor megjegyezte: féltő, hogy azokban a járásokban, ahol csak egy ügyész dolgozik, nem jut idő és energia az általános felügyeleti tevékenységre.

a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnökének jelentését elfogadta.

/folyt.köv./

16.37/11

ME

- 32 -

parlament

bkk 3. /folytatta ... 14. folyt./-lm

gászó sándor, zala megye 7. választókerületének képviselője

felszólalásában kiemelte, hogy a büntető eljárások - s ezt az országos és a megyei tapasztalatok egyaránt igazolják - megalapozottak, a bűncselekményeket megelőző és felderítő tevékenység színvonala emelkedik, s javul a nyomozások eredményessége is. hangsúlyozta, hogy az előforduló bűncselekmények túlnyomó hányada nem társadalmi rendünk ellen irányul, s a köztulajdon elleni bűncselekményeknek is aránylag kis része okoz számottevő kárt.

a továbbiakban rámutatott arra, hogy a felelősségrevonásban nem mindig érvényesült kellően a nevelés elve. a bűnüldöző szervek ugyanis a nevelést, az újabb bűncselekménytől való visszatartást főleg akkor látták biztosítottak, ha a tetteseket bíróságon vonták felelősségre. ezért időnként háttérbe szorult a társadalom nevelő ereje, a bíróságokat szinte elárasztotta a sok, rendszerint kis jelentőségű ügy, s emiatt gyakran az ítélethezatal is elhúzódott. helytelen az a szemlélet is, amely szerint a bűnözés elleni harc kizárólag a rendőrség, az ügyészség, vagy a bíróság dolga. ez mindannyiunk közös feladata. a bűnözés megelőzésében az egész társadalomnak részt kell vennie, s fel kell használni a közösség nevelő erejét is. el kell érni, hogy a bíróságok érdemben csak a társadalomra, a szocializmus építésére nagyobb veszélyt jelentő ügyekkel foglalkozzanak, a felszabaduló erőt pedig a megelőzésre, a nevelésre, a munka színvonalának emelésére fordítsák.

szóvá tette, hogy a társadalmi bíróságok az eddiginél nagyobb támogatást érdemelnének. szilárdabbá, magabiztosabbá kell tenni e fontos szerveket, hogy működésük zavartalanabb, színvonalasabb legyen - mondotta.

/folyt.köv./

16.50/ju

ME

-33-

bkk 3. /folytatta ... 15. folyt./-lm

dr. szabó józsef, baranya megye 5. számú választókerü-

letének képviselője egyebek közt a közlekedésrendészeti helyzet-ről és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról beszélt. megemlítette, hogy a közlekedési balesetek számának emelkedése korántsem szükségszerű velejárója a közúti közlekedésben részt vevő gépjárművek sokasodásának. akkor különösen nem, ha az illetékesek nagyobb gondot fordítanak az úthálózat javítására, karbantartására. ezt a kötelezettséget egyébként jogszabályok is előírják, de sajnálatos tapasztalat, hogy sokszor csak akkor történik intézkedés, ha valahol súlyosabb baj következik be. javasolta, hogy a közlekedési és postaügyi minisztérium és az illetékes szervek együtt vizsgálják felül és a követelményeknek megfelelően módosítsák, ésszerűsítsék a közlekedésrendészeti és az ilyen vonatkozású eljárási szabályokat.

a visszaeső bűnözőkről szólva dr. szabó józsef, feltette a kérdést: vajon a büntetésvégrehajtás helyén, idején megfelelően biztosítottak-e a feltételek ahhoz, hogy a büntetés alatt álló személyek nevelése eredményes lehessen? különösen a fiatalabb korúak hatékonyabb nevelését, az ugynevezett utógondozás javítását szorgalmazta a képviselő.

szóvá tette, hogy bővíteni kellene azoknak az ügyeknek a számát, amelyek büntető eljárás helyett fegyelmi úton elintézhetőek.:

lehel ferenc /vas megye, 10-es választókerület/ a

közösség és az egyének kapcsolatát, kölcsönhatását elemezte. utalt arra, hogy vannak, akik szerint a közösségi társadalom elnyomja az egyént, az individuumot. pedig ezernyi példa igazolja, hogy a közösségi társadalom valójában az egyének érdekeiért, gazdasági, egészségügyi, szociális és kulturális jólétükért dolgozik. személyiségről, egyéniségről valójában éppen a közösségi társadalomban lehet beszélni. e társadalom igényli az egyes ember felelősségét, megbecsüli az egyén érdekeit, kibontakoztatja sajátos adottságait az egyén és a társadalom javára. hazánkban ma joggal beszélhetünk a nép morális egységéről s ez biztos alapja az ország egyre gyorsabb előrehaladásának, fejlődésének. a közösség nemcsak felelőssé teszi az egyéneket, hanem felelősséget is érez irántuk. közös érdek, hogy fiataljainkat erkölcsileg felelőssé, dolgozó emberekké neveljük. ehhez állhatatos türelemre, hozzáértő nevelő munkára, nagy megértésre van szükség.

/folyt. köv./
18.00/11

He

bkk 3. /folytatta ... 16. folyt./-lm

a képviselő ezután iván istvánné képviselő felszólalásához csatlakozva a családvédelem problémáiról beszélt, s áthozta, hogy véleménye szerint még többet kellene tenni a családintézményének szilárdításáért. a születések számának alakulásáról szólva kifejtette azt a véleményét, hogy a művi vetéléseket csak alapos indokok, például a szülő nehéz szociális helyzete esetén szabadna engedélyezni.

a beszámolót elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

ezután szünet következett, majd kállai gyula elnökletével folytatta munkáját az országgyűlés. dr. marton zoltán

budapest 49-es számú választókerületének képviselője hangsúlyozta, hogy a börtönből szabadultak további sorsát megnyugtatóan nem lehet pusztán rendeletekkel megoldani. társadalmi feladat módot, lehetőséget nyújtani számukra, hogy ismét beilleszkedhessenek a közösségbe. elmondotta, hogy választókerületében a különböző állami és társadalmi szervek utógondozó munkája jelentős eredményeket hozott. társadalmi aktivisták segítik például a börtönből, javító-nevelőintézetből szabadult fiatalokat az elhelyezkedésben, s utána is számontartják életük további alakulását. a gondozottak nagyrésze megtalálta helyét a társadalomban.

dr. marton zoltán ezután arról beszélt, hogy könnyebben térnének vissza a becsületes emberek közösségébe a büntetésüket letöltött fiatalok, ha nem kerülnének vissza régi környezetükbe. ezért javasolata, hogy az ilyen fiatalok számára biztosítsanak átmeneti szállást. - gyakran felvetődik az a probléma is, hogy anyagi lehetőség híján - több javító-nevelőintézetben nem tudnak szakmát oktatni. javasolta: vizsgálják meg, hogy milyen módon lehetne ezen a helyzeten változtatni.

/folyt. köv./

18.30/lm

He

parlament

bkk 3. /folytatta ... 17. folyt./-lm

mráz tiber képviselő /borsod megye 5-ös választókerület/

megállapította, hogy társadalmi rendünk és gazdasági életünk a szocialista törvényesség keretében fejlődik. a törvény már a társadalmi erőkre is számíthat a bűnesetek megelőzéséért vívott harcában. borsod megye számos üzemében szocialista brigádok, gyári kollektívák segítenek védeni a társadalmi tulajdont, együttműködnek a bűnüldöző szervekkel az arra rászorultak nevelésében, a visszaélések okainak felszámolásában.

a megye számos vállalatánál a társadalmi bíróságok is egyre jobban dolgoznak. tárgyalásaikon a dolgozók tekintélyes hányada rendszeresen részt vesz, s ez növeli e testületek tekintélyét, munkájának hatékonyságát. különösen az ózdvidéki szénbánya vállalatnál és az ózdi kohászati üzemekben értek el jó eredményeket a társadalmi bíróságok. nevelő munkájuk nyomán számos megtévedt ember vált a kollektiva szorgalmas, becsületes és megbecsült tagjává.

a képviselő ezután arról szólt, hogy bár az utóbbi időben igen sok új jogszabály jelent meg, választókerületében a törvénytörések száma nem növekedett. ez azt tükrözi, hogy az érdekeltek kellő időben felkészültek az új rendelkezésekre, törvények alkalmazására.

a beszámolókat elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

18.40/ju

- 36 -

llk
afk

parlament

bkk 3. /folytatta ... 18. folyt./lm

a legfőbb ügyész és a legfelsőbb bíróság elnökének beszámolója feletti vita befejeztével az elnöklő kállai gyula először dr. szénási géza-nak adta meg a szót.

a magyar népköztársaság legfőbb ügyésze előjáróban köszönetet mondott a képviselőknek a beszámolójában foglalt kérdések iránt tanúsított nagy érdeklődésért. rámutatott: hasznosak voltak a hozzászólások, a megfogalmazott vélemények, javaslatok, mert az életet tükrözték vissza úgy, ahogy a törvényhozók látják mindennapi munkájuk, képviselői tevékenységük közben. a vita sok megszívlelésre méltó tanulsággal szolgált az ügyészi szervezet irányítói, munkásai számára és bár nem minden észrevételt tudnak most, azonnal beilleszteni, felhasználni a munkában, valamennyi figyelmet érdemelt és érdemel a továbbiakban.

dr. szénási géza a továbbiakban részletesen referált a felszólalásokra. nyomatékosan aláhúzza: bár a fiataloknak a felnőtteknél jóval kisebb hányada vétett törvényeink ellen, társadalmunknak különösen fontos feladata a fiatalok büntözés elleni küzdelem, a megelőzés, szeretettel, gondoskodással kell gékat vetnünk azoknak az ifjúk szertelenkedéseknek, amelyek később esetleg a bűn útjára vihetnek, - mondotta. hangoztatta, hogy a fiatalok büntözési adatainak elemzése is felhívja a figyelmet sok megoldásra váró feladatra. budapesten az összes betöréses lopás 63, a gépkocsi-fosztogatás mintegy 20 százalékát fiatalok követik el. tehát bizonyos kategóriákban ők dominálnak. ez a kezdet; a büntözés sikos útján azonban végleg is el lehet csuszni, ha a felnőttek nem fordítanak elég gondot a nevelésre.

hangsúlyozta: a bűnüldöző szerveknek, az ügyészségeknek, a rendőrségnek az igazság felderítése, a törvényesség mindenkor betartása a céljuk, s ha bizonyos esetekben vannak is közöttük viták, ezek a törvényesség kontrollját jelentik.

válaszolt arra az észrevételre, hogy sok ügyben tulbizonyítás késlelteti az eljárást. valóban előfordul ilyen - hangoztatta, - s ez az időszerűség rovására megy. ennél azonban sokkal nagyobb hiba, ha valamit nem bizonyítanak eléggé, vagy - mint sok kis ügyben előfordul, - nem a lényegre, hanem a mellék-körülményekre, illetve a nem megfelelő körülményeket bizonyítják - mondta többek között.

/folyt.köv./

19.05/11

- 37 -

llk

bkk 3. /folytatta ... 19. folyt./-Lm

ezután dr. Szalay József, a Legfelsőbb bíróság elnöke

válaszolt a felszólalásokra. megállapította: alkotmányjogunk fejlődése szempontjából rendkívül figyelemreméltó, a jogelmélet gyakorlati érvényesítését tekintve is jelentős, hogy a magyar országgyűlés a szocialista parlament történetében első ízben vitatta meg a Legfelsőbb bíróság elnökének beszámolóját.

az elhangzott észrevételek tartalmát elemezve megállapította, hogy a felszólalt képviselők - általában megéjték tapasztalataira hivatkozva - egyetértésüket fejezték ki a beszámoló megállapításaival, ugyanakkor felvetettek néhány hiányosságot is, amelyek megszüntetése jogpolitikai szempontból további konkrét teendőket tesz szükségessé.

- a vita meggyőzően bizonyította azt is - mondotta a továbbiakban -, hogy a szocialista ítélkezés fontos garanciális alapelve a nyilvánosság elve, amely lehetővé teszi a társadalmi ellenőrzést a bíróságok tevékenysége felett. a jogalkalmazók valamennyien köszönettel tartoznak azért, hogy szakmai problémáikat az országgyűlés plénuma megtárgyalta, s a tanácskozás anyaga, tapasztalatai minden bizonnyal ösztönzést adnak majd további munkájukhoz.

befejezésül a Legfelsőbb bíróság elnöke a maga részéről is megköszönte azt a hathatós segítséget, amelyet a jogalkalmazás számára a parlamenti tanácskozás, a képviselők hozzászólásai jelentettek, s kérte az országgyűlést, fogadja el a beszámolót.

az országgyűlés mind a Legfőbb ügyész, mind a Legfelsőbb bíróság elnökének beszámolóját és a felszólalásokra adott válaszait jóváhagyólag, egyhangulag tudomásul vette.

az elnöklő Kállai Gyula bejelentette, hogy a vita során elhangzott észrevételeket és javaslatokat, amelyek nem igényelnek azonnali döntést, az eddig kialakult gyakorlatnak megfelelően a minisztérium elé terjesztik.

/folyt.köv./
19.15/11

bkk 3. /folytatta....20.folyt./e

ezután napirend szerint következett a Legfelsőbb bíróság elnökének megválasztása. Kállai Gyula bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsától átirat érkezett az országgyűléshez. az átirat - amelyet Papp Lajos jegyző olvasott fel - a következőket mondja:

„dr. Szalay Józsefnek, a Legfelsőbb bíróság elnökének öt évre szóló megbízatása lejárt. a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságával és a hazafias népfront országos tanácsának elnökségével együtt a népköztársaság elnöki tanácsa javasolja az országgyűlésnek, hogy a magyar népköztársaság alkotmányának 39. paragrafusa /3/ bekezdése alapján a Legfelsőbb bíróság elnökévé dr. Szakács Ödönt válassza meg.

ezzel egyidejűleg a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága, a hazafias népfront országos tanácsa elnöksége, a népköztársaság elnöki tanácsával együtt megállapította, hogy dr. Szalay József, a Legfelsőbb bíróság elnöke tisztében eredményesen tevékenykedett és elismerte a szocialista jogrendszer fejlesztésében és alkalmazásában végzett munkája érdemeit.,,

az átirat ismertetése után Kállai Gyula röviden ismertette dr. Szakács Ödön eddigi tevékenységét, s hozzáfűzte, hogy személyében az elnöki tanács a Legfelsőbb bíróság elnöki tisztére tapasztalt, szakmailag, politikailag felkészült vezető javasol.

ezután szavazás következett.

az országgyűlés dr. Szakács Ödönt a magyar népköztársaság Legfelsőbb bíróságának elnökévé egyhangulag megválasztotta.

Kállai Gyula ezt követően az országgyűlés nevében a következőket mondta:

- elismerésünket és köszönetünket fejezzük ki a most nyugalmába vonuló dr. Szalay Józsefnek az igazságügy terén kifejtett tevékenységéért, a szocialista jogrendszer fejlesztésében végzett eredményes munkájáért, s kérjük, hogy tudásával, gazdag tapasztalataival továbbra is segítse a magyar igazságügyi szervek munkáját.

ezután szünet következett.

/folyt.köv./

19.20/11

parlament

bkk. 4. Letette az esküt a legfelsőbb bíróság új elnöke
1968. március 29.
t bc/e zs

dr. szakács ödön, a legfelsőbb bíróság elnöke pénteken
losonczi páll, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke
előtt letette a hivatali esküt.

az eskütételen jelen volt biszku béla, az mszmp közpon-
ti bizottságának titkára, kállai gyula, az országgyűlés elnö-
ke, az mszmp politikai bizottságának tagjai, cseterki lajos,
a népköztársaság elnöki tanácsának titkára, dr. korom mihály
igazságügyminiszter, dr. szénási géza legfőbb ügyész és
dr. szalay józsef, a legfelsőbb bíróság nyugalmazott elnöke.

a népköztársaság elnöki tanácsa dr. szalay józsefnek,
több mint két évtizedes igazságügyi tevékenysége és a szocia-
lista jogrendszer fejlesztésében elért eredményei elismerésé-
ül nyugállományba vonulása alkalmából a munka érdemrend arany
fokozatát adományozta. a kitüntetést losonczi páll, az elnöki
tanács elnöke adta át.

x x x

a népköztársaság elnöki tanácsa dr. szakács ödönt a leg-
felsőbb bíróság elnökhelyettesi megbízatása alól felmentette.
/mtl/

19.25/11

- 40 -

Hle

parlament

bkk. 5. dr. szakács ödön életrajza
1968. március 29.
1 bc/sk/e zs

dr. szakács ödön 1912-ben született, pedagógus család-
ból. érettségi után egyetemi tanulmányokat folytatott, s
1942-ben a jog- és államtudományok doktorává avatták. négy-
évi fogalmazói működés után 1946-ban mint járásbíró, máskön
kezdte meg bírói pályáját. később a szegedi megyei bíróság
bírája, majd a csongrádi járásbíró elnöke. 1951-1953-
ban a debreceni, 1953-1955-ben a szegedi megyei bíróság el-
nöke, 1955-1956-ban az igazságügyminisztérium büntetőjogi
osztályát vezette, majd 1957-től a fővárosi bíróság elnöke
volt. 1962-ben a legfelsőbb bíróság elnökhelyettesévé ne-
vezték ki.

bírói működése mellett egy ciklusban tagja volt a csong-
rád megyei tanácsnak, két ciklusban pedig a fővárosi tanács-
nak. a magyar jogász szövetség fővárosi szervezetének 1961-
től elnöke.

kiemelkedő munkásságáért a munka érdemrend arany foko-
zatával tüntették ki. /mtl/

19.30/11

- 41 -

Hle

bkk 3. /folytatta ... 21. folyt./-lm

szünet után az elnöklő vass istvánné bejelentette, hogy dr. szakács ödön az ülés szünetében letette az esküt. vass istvánné a képviselők tapsa közben köszöntötte a legfelsőbb bíróság elnökét.

napirend szerint ezután a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságnak az országgyűlés ügyrendje egyes szakaszainak módosítására vonatkozó javaslatát tárgyalták meg.

a javaslatot dr. jókai lóránd, a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság titkára terjesztette elő. utalt arra, hogy az országgyűlés munkájában mind sokoldalubban tükröződik az a közéleti aktivitás, amely a gazdaságirányítás reformjának kidolgozását és bevezetését kísérte. az országgyűlés több mint tíz évvel ezelőtt elfogadott ügyrendje már nem szolgálja kielégítő módon ezt az örvendetesen megnövekedett aktivitást. ez indította a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságot arra, hogy megvizsgálja az ügyrendet, és indítványozza annak - ez alkalommal csak a legszükségesebb - módosítását. a bizottság nem törekedett általános felülvizsgálatra, a javaslatok csupán azokat a szakaszait érintik az ügyrendnek, ahol elkerülhetetlen a változtatás.

az előterjesztett módosító javaslatok első csoportja az országgyűlési munka demokratizmusát erősíti. javasolja például a bizottság annak ügyrendbe illesztését, hogy a benyújtott javaslatokat az üléskezde megkezdéséig, de legkésőbb a tárgysorozat megállapítása után, kinyomtatva meg kell kapniuk az országgyűlési képviselőknek. így - a tárgyalásra benyújtott anyag ismeretében - a képviselők már az üléskezde első napján is érdemi munkát végezhetnek.

az ügyrend az országgyűlés ülésein előterjesztett módosító javaslatok megtárgyalásának gyakorlatát sem szabályozta kielégítő részletességgel. a bizottság javasolta változtatások most egyebek között előírják, hogyha a képviselő módosító javaslatot kíván előterjeszteni, azt legkésőbb felszólalásáig, a módosítás pontos megjelölésével az országgyűlés elnökénél írásban kell benyújtania. a képviselők által előterjesztett módosító javaslatokban való állásfoglalás szükségessé teheti annak bizottsági szinten történő előkészítését. az ügyrendváltoztató javaslat most erre is tartalmaz paragrafust: a módosító javaslatokat az elnök a határozathozatal előtt bármikor kiadhatja az illetékes bizottságnak. ha a bizottsági tárgyalást a minisztertanács tagja, az államtitkár, az előadó, vagy bármelyik képviselő indítványozza, e kérdésben az országgyűlés vita nélkül határoz.

/folyt.köv./

- 42 -

20.00/11

ll

bkk. 3. /folytatta...22.folyt./e

az ügyrend kiegészítését az új választójogi törvény és az államtitkári tisztségről szóló törvényerejű rendelet megalkotása is szükségessé tette. a mandátumvizsgáló bizottság megbízása például csak az alakuló ülés idejére szólt - az időközben megválasztott képviselő igazolásának módjáról a régi ügyrend nem rendelkezett. ezért az ügyrendet a bizottság úgy javasolja módosítani, hogy az időközi választás során mandátumot kapott képviselő megbízólevelét az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága vizsgálja meg.

az államtitkári tisztség létrehozása szükségessé tette továbbá, hogy e funkció betöltőinek országgyűlési jogait az ügyrend is meghatározza. ezért az ügyrendi módosítás javasolja, hogy az államtitkárokat tanácskozási joggal állandó jelleggel, vagy esetenként meghívassa az országgyűlés, s határozathozatal előtt bármikor felszólalhatnak.

további javaslata a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságnak, hogy az időközi választásokon mandátumot kapott képviselő megbízólevelét a megválasztásától számított 30 napon belül az országgyűlés elnökénél nyújtsa be. a régi ügyrend erről nem rendelkezett. javasolja továbbá a bizottság, hogy a legfelsőbb bíróság elnöke, valamint a legfőbb ügyész legyenek kötelesek működésükről rendszeresen beszámolni az országgyűlésnek. ez a módosítás megfelel az országgyűlés jelenlegi gyakorlatának.

- a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság ezzel az előterjesztéssel nem tekinti lezártnak az ügyrend további fejlesztését, az új követelményekhez való igazítását - mondotta végezetül dr. jókai lóránd. - a bizottság úgy ítéli meg, hogy a hatályos ügyrend a most előterjesztett módosításokkal lehetőséget ad az országgyűlési munka demokratizmusának fejlesztésére. kérem az országgyűlést, hogy a javaslatot fogadja el.

dr. jókai lóránd előadói beszéde után az elnöklő vass istvánné - miután a témához felszólaló nem jelentkezett - szavazásra bocsátotta az országgyűlési ügyrend egyes szakaszainak módosításáról szóló javaslatot. az ügyrend-módosítást az országgyűlés egyhangulag elfogadta.

vass istvánné ezután javasolta, hogy az új ügyrend alapján az országgyűlés tanácskozási joggal, állandó jelleggel hívja meg következő üléskezdekre az államtitkárokat: az anyag- és árhivatal elnökét, a központi népi ellenőrzési bizottság elnökét, az országos vízügyi hivatal elnökét, a magyar nemzeti bank elnökét, a központi statisztikai hivatal elnökét és az állami egyházügyi hivatal elnökét. a javaslatot az országgyűlés tudomásul vette.

/folyt.köv./

- 43 -

20.10/11

ll

bkk 3. /folytatta ... 23. folyt./-lm

ezután került sor az interpellációkra.

kiss pál képviselő /békés megye 5-ös választókerület/ a

megyei képviselőcsoport nevében a nehézipari miniszterhez a földgáz fogyasztói árának a mezőgazdasági üzemek sajátosságaira való tekintettel történő megállapítása tárgyában nyújtott be interpellációt. azt kérdezte, hogy tervezik-e a közeljövőben a földgáz fogyasztói árának olyan megváltoztatását, ami jobban megfelelné a mezőgazdasági üzemek fogyasztási szerkezetének.

dr. lévárdi ferenc nehézipari miniszter válaszában emlékeztetett arra a hasonló témájú interpellációra, amelyet győri imre képviselő az országgyűlés múlt év decemberi ülészakán nyújtott be. annakidején a miniszter közölte, hogy a közlajjal együtt szükségszerűen kitermelt földgázok hasznosítása általában csak egy későbbi időpontban kezdődhet meg, mert az beruházásokat igényel. 1968. január 1-én új árszabás lépett életbe, amely jelentős kedvezményt nyújt azoknak a fogyasztóknak, akik hajlandók beruházni a kísérő gázok hasznosítása érdekében. az engedmény, a korábbi 20 százalékos határon túlmenően, ma lényegében a szolgáltató és a fogyasztó megállapodásán alapul. a kedvezményre az új földgáztermelő területek közelében, tehát elsősorban békés és csongrád megyében van lehetőség, s mindenekelőtt a mezőgazdaság számára biztosít előnyös feltételeket.

a mostani interpelláció további kedvezmények szükségességére hívja fel a figyelmet.

- az igen alapos indokokat megvizsgáltam, a javaslattal egyetértek, s megvalósítandónak tartom - mondotta a miniszter. földgázkészleteink ugyanis ma már megközelítik a százmilliárd köbmétert, az idén több mint 2 milliárd, 1970-ben pedig 3 milliárd köbméter földgáz termelünk, a mezőgazdaság azonban sajnálatos módon még mindössze néhány millió köbmétert használ fel évente. pedig a földgáz a mezőgazdasági termelékenység jelentős növekedését teszi lehetővé. a békés megyei képviselőcsoport kezdeményezése nem csupán helyi jelentőségű, hanem az ország valamennyi olyan területét érinti, ahol megvannak a földgázellátás jó lehetőségei. az országos anyag- és árhivatal elnökével megállapodásra jutottunk, s arról tájékoztathatom a tisztelt országgyűlést, hogy az interpellációban felvetett javaslatot a legrövidebb időn belül

kedvezően elintézzük. addig is intézkedem, hogy a gázipar a szerződés-kötéseknél a kísérő gázokat a legnagyobb kedvezményre adja a mezőgazdasági üzemek részére.

a miniszter válaszát az interpelláló és az országgyűlés egyhangulag tudomásul vette.
/folyt.köv./

20.16/11

ll

bkk. 3. /folytatta...24.folyt./e

varga zsigmond békés megye 11. számú választókerületének

képviselője a közúti úthálózat - így a megye utjainak - korszerűsítése ügyében interpellált a közlekedés- és postaügyi miniszterhez.

dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter egyetértett azzal, hogy a közutak alapos rekonstrukcióra szorulnak, hiszen az elmúlt tíz évben gépkocsiparkunk több mint ötszörösére, az utak forgalma pedig több mint négyszeresére nőtt, ugyanakkor a felújítási hitel alig emelkedett a kétszeresére. az ez évi költségvetés megtárgyalásakor a minisztertanács is hosszasan időzött az úthálózat korszerűsítésére fordítandó összegnél, s azt alapos mérlegelés után szabta meg. ennél - amelyet egyébként az országgyűlés is elfogadott - nagyobb összeget az úthálózat rekonstrukciójára fordítani nem lehet, hiszen ezt a többletpénzt onnan kellene elvenni, ahol legalább ennyire szükséges.

a harmadik ötéves terv idején összesen több mint 12 milliárd forintot fordítunk az úthálózat fejlesztésére, felújítására, korszerűsítésére. úthálózatunk 20 százalékát az ugynevezett gerincutak alkotják, amelyekén a forgalomnak több mint a fele bonyolódik. a tervek között elsősorban ezek felújítása szerepel. a közeli hetekben, de mindenképp még a balatoni szezon megindulása előtt, felavatják az ország első korszerű autútjának székesfehérvárig terjedő szakaszát, s azt követően megindul további építése is. még ebben az évben elkészül a 84-es ut rekonstrukciója, amelyen sopront és a balatonvidéket kereshetik fel az ausztriából érkezők. a győr-komáromi átmenet kivételével befejeződik az 1-es ut felújítása és még ebben az évben gyöngyösig elkészül a 3-as számú ut is. jelentősen előrehalad a 4-es, 5-ös utak építése, 1969-re pedig megépül a pécs-barcs közti felújított ut is. a harmadik ötéves tervben épül meg az új 11-es ut, amely a dunakanyar közlekedését javítja. a negyedik ötéves tervre pedig már alig száz olyan községe lesz az országnak, amely nem rendelkezik bekötő-úttal.

a miniszter végezetül kérte az országgyűlést, hogy fogadja el válaszát.

a választ mind az interpelláló képviselő, mind az országgyűlés tudomásul vette.
/folyt.köv./

20.30/11

ll

bkk. 3. /folytatta ... 23. folyt./-lm

ezután került sor az interpellációkra.

kiss pál képviselő /békés megye 5-ös választókerület/ a

megyei képviselőcsoport nevében a nehézipari miniszterhez a földgáz fogyasztói árának a mezőgazdasági üzemek sajátosságaira való tekintettel történő megállapítása tárgyában nyújtott be interpellációt. azt kérdezte, hogy tervezik-e a közeljövőben a földgáz fogyasztói árának olyan megváltoztatását, ami jobban megfelelné a mezőgazdasági üzemek fogyasztási szerkezetének.

dr. Lévárdi ferenc nehézipari miniszter válaszában emlékeztetett arra a hasonló témájú interpellációra, amelyet győri imre képviselő az országgyűlés múlt év decemberi ülésén nyújtott be. annakidején a miniszter közölte, hogy a közlajjal együtt szükségszerűen kitermelt földgázok hasznosítása általában csak egy későbbi időpontban kezdődhet meg, mert az beruházásokat igényel. 1968. január 1-én új árszabás lépett életbe, amely jelentős kedvezményt nyújt azoknak a fogyasztóknak, akik hajlandók beruházni a kísérő gázok hasznosítása érdekében. az engedmény, a korábbi 20 százalékos határon túlmenően, ma lényegében a szolgáltató és a fogyasztó megállapodásán alapul. a kedvezményre az új földgáztermelő területek közelében, tehát elsősorban békés és csongrád megyében van lehetőség, s mindenekelőtt a mezőgazdaság számára biztosít előnyös feltételeket.

a mostani interpelláció további kedvezmények szükségességére hívja fel a figyelmet.

- az igen alapos indokokat megvizsgáltam, a javaslattal egyetértek, s megvalósítandónak tartom - mondotta a miniszter. földgázkészleteink ugyanis ma már megközelítik a százmilliárd köbmétert, az idén több mint 2 milliárd, 1970-ben pedig 3 milliárd köbméter földgázt termelünk, a mezőgazdaság azonban sajnálatos módon még mindössze néhány millió köbmétert használ fel évente. pedig a földgáz a mezőgazdasági termelékenység jelentős növekedését teszi lehetővé. a békés megyei képviselőcsoport kezdeményezése nem csupán helyi jelentőségű, hanem az ország valamennyi olyan területét érinti, ahol megvannak a földgázellátás jó lehetőségei. az országos anyag- és árnyvatal elnökével megállapodásra jutottunk, s arról tájékoztathatom a tisztelt országgyűlést, hogy az interpellációban felvetett javaslatot a legrövidebb időn belül kedvezően elintézzük. addig is intézkedem, hogy a gázipar a szerződés-kötéseknél a kísérő gázokat a legnagyobb kedvezményre adja a mezőgazdasági üzemek részére.

a miniszter válaszát az interpelláló és az országgyűlés egyhangulag tudomásul vette.
/folyt.köv./

20.16/11

ll

bkk. 3. /folytatta...24.folyt./e

varga zsigmond békés megye 11. számú választókerületének

képviselője a közúti úthálózat - így a megye utjainak - korszerűsítése ügyében interpellált a közlekedés- és postaügyi miniszterhez.

dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter egyetértett azzal, hogy a közutak alapos rekonstrukcióra szorulnak, hiszen az elmúlt tíz évben gépkocsiparkunk több mint ötszörösére, az utak forgalma pedig több mint négyszeresére nőtt, ugyanakkor a felújítási hitel alig emelkedett a kétszeresére. az ez évi költségvetés megtárgyalásakor a minisztertanács is hosszasan időzött az úthálózat korszerűsítésére fordítandó összegnél, s azt alapos mérlegelés után szabta meg. ennél - amelyet egyébként az országgyűlés is elfogadott - nagyobb összeget az úthálózat rekonstrukciójára fordítani nem lehet, hiszen ezt a többletpénzt onnan kellene elvenni, ahol legalább ennyire szükséges.

a harmadik ötéves terv idején összesen több mint 12 milliárd forintot fordítunk az úthálózat fejlesztésére, felújítására, korszerűsítésére. úthálózatunk 20 százalékát az ugynevezett gerincutak alkotják, amelyekén a forgalomnak több mint a fele bonyolódik. a tervek között elsősorban ezek felújítása szerepel. a közeli hetekben, de mindenképp még a balatoni szezon megindulása előtt, felavatják az ország első korszerű autójának szükséges-
fehérvárig terjedő szakaszát, s azt követően megindul további építése is. még ebben az évben elkészül a 84-es út rekonstrukciója, amelyen sopront és a balatonvidéket kereshetik fel az ausztriából érkezők. a győr-komáromi átmenet kivételével befejeződik az 1-es út felújítása és még ebben az évben gyöngyösig elkészül a 3-as számú út is. jelentősen előrehalad a 4-es, 5-ös utak építése, 1969-re pedig megépül a pécs-baracs közti felújított út is. a harmadik ötéves tervben épül meg az új 11-es út, amely a dunakanyar közlekedését javítja. a negyedik ötéves tervre pedig már alig száz olyan községe lesz az országnak, amely nem rendelkezik bekötő-úttal.

a miniszter végezetül kérte az országgyűlést, hogy fogadja el válaszát.

a választ mind az interpelláló képviselő, mind az országgyűlés tudomásul vette.
/folyt.köv./

20.30/11

ll

parlament

bkk 3. /folytatta ... 25. folyt./-Lm

varga gáborné /borsod megye 8. számú választókerületének

képviselője arra kért választ a közlekedés és postaiügyi minisztertől, hogy mit kíván tenni borsod megye ut-helyzetének javítására. rámutatott, hogy az új miskolci házgyár termékei szállításának feladata, a kijelölt utvonalak rossz állapota sürgetővé teszi a jelenlegi utviszonyok megváltoztatását.

dr. csanádi györgy közlekedés- és postaiügyi miniszter válaszában rámutatott, hogy borsod megyében is ugyanazok a tényezők nehezítik a gyorsabb ütemű fejlesztést, mint amelyeket az előző interpellációval kapcsolatban ismertetett. a házgyári termékek szállításának gondjairól szólva elmondta; hazánkban az új utak teherbírását is tíztonnás tengelynyomásra méretezik; az előre-gyártott elemeket hordozó járművek azonban ennél jóval nagyobb igénybevételt jelentenek. ha az új házgyárak környékén mindenütt nagyobb tengelynyomást vennének számításba, több mint ezer kilométeren kellene átépíteni az utakat. erre azonban nincs lehetőség. ezért határoztak úgy, hogy nem engedélyezik a tíz tonnánál nagyobb tengelynyomású járművek részvételét a forgalomban, s intézkedtek arról, hogy a házgyári termékek szállítására is tíztonnás tengelynyomású járműveket készítsenek, a meglévőket pedig a hazai viszonyoknak megfelelően átalakítsák. addig is, amíg ezek elkészülnek, a rendelkezésre álló járművek részére csak csökkentett teherrel engedélyezik a forgalmat. így ugyan valamelyest nőnek a szállítási költségek, de az utak rongálása jóval nagyobb kárt okozna.

a miniszter választát mind a képviselő, mind az országgyűlés elfogadta. varga gáborné ugyanakkor arra kérte dr. csanádi györgyöt, hogy a megyei képviselőcsoportnak a borsodi utak helyzetével és a sürgető tennivalókkal kapcsolatos előterjesztését még egyszer tanulmányoztassa át és ennek nyomán egy későbbi időpontban térjen vissza a kérdésre.

/folyt.köv./

hc

- 46 -

parlament

bkk. 3. /folytatta...26. folyt./e

szilágyi sándor, veszprém megye 11. számú választókerületé-

nek képviselője a kormányhoz benyújtott interpellációjában szóvátette veszprém megye, különösen ajka város vízellátásának gondjait. ajkától sok vizet von el a balaton-parti regionális vízmű, pápa város vízellátását hátrányosan érinti a karsztvizek szintjének süllyesztése. nehezíti a helyzetet az is, hogy az indokolatlanul sok vizet elvonó vállalatokat hiába kötelezik kártérítés-fizetésre.

párdi imre, az országos tervehivatal elnöke válaszolt a kor-

mány nevében az interpellációra. hangoztatta, hogy a képviselő által megvizsgálásra javasolt kérdések, a vízellátás problémái kapcsolódnak a népgazdaság egyik fejlesztési programjához, nevezetesen a bauxittermelés fokozásához, s ezen keresztül alumínium-iparunk fejlesztéséhez. a kormány indokoltnak tekinti a sürgető igényt a problémák megvizsgálására.

- figyelembe véve azt, hogy az interpellációban felvetett kérdésekre - mivel azok igen alapos, körültekintő megvizsgálást igényelnek - érdemi választ azonnal adni nem lehet, javaslom az országgyűlésnek a következő eljárási mód elfogadását: az országos tervehivatal a nehézipari miniszternek és az országos vízügyi hivatal elnökének bevonásával megvizsgálja a dolgot és a vele kapcsolatos javaslatait a kormány elé terjeszti, majd a minisztertanács a lehetséges intézkedésekről ez év második felében tájékoztatni fogja az országgyűlést.

a választ mind az interpelláló képviselő, mind az országgyűlés egyetértőleg tudomásul vette.

balli zoltán tolna megyei képviselő a gépjárművezetői jo-

gosítvánnyal nem rendelkező traktorosok képzése és a traktorvontatású pótkocsik üzemeltetése tárgyában a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhez interpellált. elmondta, hogy a mezőgazdaság átszervezése óta a megyében több ezren - országosan több tízezen - végezték el a traktoros-vontatóvezető tanfolyamot, s tettek vizsgát. mégis olyan jogositványuk - az oktatási tematika hibájából -, amelynek birtokában közúton traktort vezethetnének, s a már kiképzett traktorosoknak még az idén újból vizsgáznuk kell. emiatt a megyében mintegy három-ezer traktoros nem vezethet, s ugyanannyi pótkocsi esik ki a szállításból. javasolta, a traktorosok továbbképzését lehetőleg oly módon biztosítsák, hogy közben a munkából ne legyen kiesés..

/folyt.köv./
20.40/11

hc

- 47 -

bkk. 3. /folytatta...27. folyt./e

problémát okoz a mezőgazdasági üzemekben levő pótkocsik használatának korlátozása is. a traktoroknak csaknem fele ugyan- is nincs felszerelve a légfékes pótkocsik vontatásához szüksé- ges kompresszorral. kérte a minisztert, hogy az ezzel kapcsola- tos rendelkezés - amely szerint a traktorokat kompresszorral kell ellátni - végrehajtását halasszák el addig, amíg a szüksé- ges alkatrészeket biztosítani tudják.

az interpellációra válaszolva dr. dimény imre mezőgazdasá- gi és élelmezésügyi miniszter kijelentette, hogy az említett problémák felvetése jogos. mint mondotta, az érvényes rendelke- zések szerint mezőgazdasági vontatóval nehéz pótkocsi csak ak- kor vontatható, ha a vontatót és a pótkocsit levizsgáztatták és a vezető rendelkezik érvényes gépjárművezetői engedéllyel. az eddig kiadott vontatóvezetői jogosítványok azonban nem érvé- nyesek valamennyi kategóriára, s ez valóban megbéníthatja a me- zőgazdasági szállítást. ezért a belügyminisztérium legutóbb ugy- intézkedett, hogy a mezőgazdasági vontatóvezetésre jogosító, ér- vényes gépjárművezetői igazolvány birtokában a levizsgáztatott mezőgazdasági traktorral és pótkocsival változatlanul lehet köz- uton szállítani. ezzel lényegében megoldódik az interpelláció- ban felvetett probléma. ugyanakkor gondoskodnak arról is, hogy a jövőben az új jogosítványok hatálya kiterjedjen e járművek köz- uti forgalmára is. ennek megfelelően változtatnak a vontatóve- zetők oktatásának rendjén is.

helytálló - hangoztatta a miniszter - az interpellációnak az a megállapítása is, hogy a pótkocsik közúti forgalomban való részvételéhez szükséges berendezéseket - légféket, kompresszort - egyelőre nehéz beszerezni. a hiány akadályozza a mezőgazdasá- gi termelőüzemeket abban, hogy a traktorokat, illetve a pótko- csikat a műszaki előírásoknak megfelelően, április 30-ig fel- szereljék. egyetértünk azzal, hogy e problémák megoldásáig az érdekelt termelő üzemek számára további türelmi időt kell bizto- sítani. ezért olyan rendelkezést kívánnak kiadni, hogy a szük- séges fékberendezéssel és egyéb felszereléssel még el nem lá- tott pótkocsik - az egyéb közlekedésrendészeti feltételek betar- tása mellett - a közúti forgalomban ez év végéig részt vehesse- nek.

a miniszter válaszát az interpelláló képviselő és az or- szággyűlés tudomásul vette.

az interpellációkkal befejeződött a parlament ülés- szakának tárgysorozata. az elnöklő vass istvánné további ered- ményes munkát kívánt a képviselőknek, s az ülészakot bezárta.
/mti/

20.45/l

Me

...-

- 48 -

a szerkesztőségek figyelmébe!

-lm

javítások a mai bkk 3. /folytatta tanácskozását .../
számu hírünkre.

a hír első stenciljén a 2. bekezdésben levő protokollba kérjük beiktatni nyers rezső elvtárs nevét, tehát a következő sorrendben ... gáspár sándor, kállai gyula, nyers rezső, szirmai istván...

a 2. folytatás 3. bekezdése utolsó sorában a szöveg helyesen... foku bíróságok is ezt az elvet....

a 18. folytatás 3. bekezdésének első mondata helyesen: dr. szemási géza a továbbiakban részletesen reflektált

a felszólalásokra....

a 19. folytatás utolsó bekezdése utolsó sorá- ban minisztérium helyett minisztertanács irandó.

a 21. folytatás 5. bekezdése 4. sorában képví- selők helyett képviselő irandó.

/mti/

20.55/ll

Me

- 49 -

MTI

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1968. március 30.

bb 1. tavaszi pompában a kámoni arborétum

vid kz-ju 1e 1968. március 30.

tavaszi pompába öltözött a festői szépségű kámoni arborétum. a tündérfákon megjelentek az erős illatot árasztó lilás-vajsziú szirmok. kinyitotta sűrű fürtű apró lila virágait a boroszlán-cserje, s virágba borultak a japán-mogyoró bokrok is. fehér, lila, sárga és kék virágokkal illatoznak a különböző sáfrányok. /mti/

--

bb 2. villányi szőlő a szovjet lankákon

a vid kz/fné-ju 1e 1968. március 30.

magyar és szovjet szőlőt „házasítottak össze”, villányban. a híres oltványtermelő gazdaság tavaly a krim félszigetről nagymennyiségű termőruttyet kapott és ezeket oltották rá az ottani alanyvesszőkre. a rkaticeli nevű szovjet borszőlő-fajta villányi „házassága”, kitűnően sikerült; kétszáz-ezer jó minőségű gyökeres oltvány készült belőlük. gondosan csomagolva szállították vissza a szovjetunióba, ahol a mostani tavaszon ültetik el őket. a nálunk ismeretlen rkaticeli a szovjet borvidékeken olyan elterjedt fajta, mint nálunk az olasz rizling. gyümölcse étkezésre is alkalmas. a villányi gazdaság fajtagyűjteményébe is került rkaticeli, s a szakemberek figyelemmel kísérik majd az érését és a termését. /mti/

--

kl

-1-